

2024 Zima Winter

Magazín

Leo Express

CZ

Téma

Rituály –
přežitek, nebo
nutnost?

Představujeme

Trať Bratislava–
Komárno je
mou srdeční
záležitostí

EN

Topic

Rituals – Relic
or Requisite?

Introducing

The Bratislava–
Komárno track
is a matter
of my heart

aquapalace

HOTEL ***** PRAGUE

Jeden den nestačí..

Pobyty v Aquapalace Hotel Prague

www.aquapalacehotel.cz

PETER KÖHLER

GENERÁLNÍ ŘEDITEL
LEO EXPRESS

PETER KÖHLER

LEO EXPRESS CEO

Milí zákazníci,

CZ Jsme moc rádi, že jsme i loni mohli být Vašimi průvodci na cestách. 🤝 Slibuji, že také v tomto roce budeme věrni hodnotám, které jsou základem našeho úspěchu a vztahu s Vámi: 1) kvalita služeb, 2) bezpečnost, 3) dochvilnost, 4) efektivita díky technologiím, 5) respekt k ekologii i k různorodým potřebám při cestování a 6) udržitelnost.

V našich moderních nízkopodlažních jednotkách snadno přepravíme i Vaše kola, kočárky či ortopedické vozíky nebo lyže. Spolehlivě topíme nebo klimatizujeme dle Vašich potřeb. 😊 Naše stewardky a stewardi se starají o Vaše pohodlí. Nakupujeme pro Vás sezonní catering od špičkových českých výrobců a minimalizujeme odpadovost.

Věrní zůstáváme i naší cenové politice. Přes všechny inflační tlaky držíme mezi Ostravou a Prahou cenu 99 Kč ve třídě Economy nebo 749 Kč ve třídě Premium, stačí včasný nákup. Mimochodem... třídu Premium máme možná nejlepší v Evropě, jak nám nedávno potvrdila delegace železničářů z Bruselu. A naši přátelé ze Španělska, kteří mají největší síť vysokorychlostních spojů v Evropě, zase chválí naši efektivitu a přístup k životnímu prostředí.

Naši největší novinkou je spuštění provozu na trati mezi Bratislavou a Komárnem na Slovensku. Využijte příležitost navštívit termální bazény ve Velkém Mederu a v Dunajské Středě nebo si naplánujte cyklovýlet z Komárna podél Dunaje. V následujících měsících také doporučujeme vyrazit za zimními sporty na Králický Sněžník (zastávka Králiky) a do Vysokých či Nízkých Tater (zastávky Štrba, Poprad-Tatry nebo Liptovský Mikuláš).

I přes všechny nejistoty ve světě pro Vás vždy chceme ztělesňovat jistotu pohodlného a moderního cestování i místo, kam se rádi vracíte.

Přejeeme Vám mnoho šťastných kilometrů v roce 2024. 🌟

Dear customers,

EN We were very pleased to be your guide last year. 🤝 We promise to stick to our core values which drive our success and our relationship with you: 1) high-quality services; 2) safety; 3) punctuality; 4) efficiency driven by technologies; 5) respect and accommodation of our passengers' individual needs; and 6) sustainability.

Leo Express is a unique carrier thanks to our low-floor technology which can easily transport your bicycles, baby prams, wheelchairs or your skis. It goes without saying that we ensure comfortable temperature on board of our trains, regardless of the weather outside. 😊 Our stewards are at your service to make your journey as pleasant as possible. Our catering is based on seasonal produce from Czech manufacturers and we strive to minimise waste.

Despite all inflationary pressures, we keep our lowest price for Ostrava - Prague journey at 4.1 € in Economy Class, or 31.2 € in Premium Class for early buyers. By the way... our Premium Class is arguably the best in Europe, confirmed recently by a delegation of railway experts from Brussels! Our Spanish friends, who operate the largest network of high-speed railways in Europe, praise our efficiency and sustainability.

This year, the launch of our Bratislava-Komárno line represents the biggest change in our timetable. Use it to visit the thermal baths in Velký Meder or Dunajská Streda or take a bike trip along the Danube from Komárno. During the winter season, you can take our trains to the winter resorts near Králický Sněžník (the Králiky station) or to the Slovak Tatra Mountains (stations Štrba, Poprad-Tatry or Liptovský Mikuláš).

Despite all global uncertainties, Leo Express will remain your stable companion for comfortable and modern travelling and a place where you will want to return.

We wish you many happy kilometres in 2024. 🌟

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Na nejlepší adrese |
The Best Address

TÉMA | TOPIC

- 20 Rituály – přezitek, nebo nutnost? |
Rituals – Relic or Requisite?

TÉMA | TOPIC

- 26 Rituály v omamně vůni par |
Rituals in Stimulating Vapours

TÉMA | TOPIC

- 30 Podivné rituály ze světa |
Strange Rituals From All Over the World

INSPIRACE | INSPIRATION

- 42 Na Východním Timoru jsme byli jako bohové |
We Were Like Gods in East Timor

INSPIRACE | INSPIRATION

- 48 Příští stanice: wellness |
Next Station: Wellness

PŘEDSTAVUJEME | INTRODUCING

- 58 Trať Bratislava–Komárno je mou
srdeční záležitostí |
The Bratislava–Komárno track is a matter
of my heart

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísní nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává |
Published for Leo Express by:**

COT group, s.r.o.
Garden Eleven
Kubánské nám. 1391/11
100 00 Praha 10 – Vršovice
IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Emil Sedlařík,
Lea Macíková, Petr Manuel Ulrych

Texty | Texts:

Jan Jukl, Lucie Bezoušková, Denisa
Prošková, Petr Manuel Ulrych

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Pavel Tahovský

Foto | Photos:

Není-li uvedeno jinak,
jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com – unless others
copyrights.

Foto na titulní straně | Cover photo:

Leo Express (úprava: COT group)

Grafická úprava a sazba |**Graphic Layout and Composition:**

Eva Smrčková

Produkce | Production:

Julie Válková

Tisk | Print: Triangl, a.s.**Inzerce | Advertisements:**

COT group, s.r.o.
Tel.: +420 226 257 720
E-mail: inzerce@cot.cz
Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |
The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České
republiky | Registration of the Ministry
of Culture of the Czech Republic:
MK ČR E 20950

Vychází 4× ročně |
Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

leden-březen 2024
January-March 2024

Uzávěrka příštího vydání |**Copy Date of the Next Issue:**

6. 2. 2024 / 6 February 2024

POJISTÍME VÁS VE VŠECH SMĚRECH

Česká podnikatelská
pojišťovna

A je to pojištěno!

TIPS

TIPY

NADCHNOUT ILUSTRACÍ

Výstava v Domě U Jonáše dává nahlédnout do Ateliéru didaktické ilustrace Renáty Fučíkové, mezinárodně uznávané ilustrátorky působící na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity. Výstavní koncepce uvádí práce začínajících ilustrátorů v kontextu tvorby Renáty Fučíkové. Šíře autorských přístupů a technik ale zároveň vypovídá o vlastních cestách mladých umělců.

INSPIRING ILLUSTRATION

An exhibition in the Jonah House lets you peek into the studio of educational illustration of Renáta Fučíková, internationally recognised illustrator and professor of design at the University of West Bohemia. The exhibition presents the work of young illustrators in the context of Fučíková's work, but the wide range of approaches testifies to the untamed imagination of the young artists.

9. 11. 2023 – 3. 3. 2024

<https://gocarovagalerie.cz>

2

 PARDUBICE
 PARDUBICE

1

PRAHA
PRAGUE

BONDOVA AUTA A DALŠÍ HRAČKY

V Křížkových pavilonech na holešovickém výstavišti můžete navštívit putovní výstavu originálních vozidel a techniky z filmů o Jamesi Bondovi – Bond in Motion. K vidění je více než pětasedmdesát výstavních exponátů, které pokrývají šest desetiletí filmové historie. Sběrka zahrnuje automobily, motocykly, lodě, letadla, vrtulníky, a dokonce i pouzdro na violoncello, které použil Bond také jako dopravní prostředek.

BOND'S CARS AND OTHER TOYS

The Křížík Pavillions at Výstaviště Praha host an exhibition entitled Bond in Motion, presenting original vehicles and other equipment used in James Bond films. You can admire over 75 exhibits covering the six decades of the film's history. The impressive collection includes cars, motorcycles, boats, airplanes, helicopters, but also the violoncello case used as a means of transport by the secret agent.

7. 12. 2023 – 31. 3. 2024

<https://bondinmotion.cz/>

3

OSTRAVA
OSTRAVA

BASKETBALOVÉ LEGENDY V OSTRAVĚ

V ostravské Ostravar Aréně můžete naživo zažít unikátní basketbalovou show s hvězdami Harlem Globetrotters a jejich věčnými rivaly Washington Generals. Globetrotters, kteří již téměř sto let přinášejí svým fanouškům po celém světě zábavu a radost, se v rámci svého světového Harlem Globetrotters World Tour 2024 vracejí do Česka, aby opět předvedli svou genialitu a rozzářili tváře další generaci.

BASKETBALL LEGENDS IN OSTRAVA

The Ostravar Arena will present a unique live basketball show with the stars of the Harlem Globetrotters and their eternal rivals the Washington Generals. The Globetrotters have been bringing amusement and joy to fans all over the world for nearly a century. The Harlem Globetrotters World Tour 2024 takes them back to the Czech Republic to display their talent and entertain yet another generation.

13. 2. 2024

www.ticketportal.cz

7
TIPS

Jak se dnes učí marketing?

TEXT A FOTO: VŠKK

8

ADVERTORIAL

Poptávka po talentovaných profesionálech v oblasti marketingu neustále roste. Pražská Vysoká škola kreativní komunikace (VŠKK) s tím počítá a vychovává absolventy, kteří jsou připraveni okamžitě zaujmout své místo ve světě reklamy, médií a marketingu.

V oblasti marketingu a reklamy je poptávka po talentovaných jedincích stále větší. Vysoká škola kreativní komunikace v Praze se snaží reagovat na potřeby trhu a připravit absolventy, kteří jsou schopni okamžitě nastoupit do světa reklamy. Tito absolventi najdou uplatnění v reklamních agenturách, marketingových odděleních zadavatelů reklamy, médiích a dalších subjektech působících v oblasti marketingové komunikace.

Pro zaměstnavatele je klíčové, aby absolventi přicházeli nejen s dokonalými teoretickými znalostmi. „Studijní program VŠKK proto klade důraz na odbornou přípravu a propojení s praxí,“ vysvětluje Petr Majerik z katedry marketingových komunikací. „Proto máme ve svém pedagogickém týmu velký počet externích učitelů, kteří jsou zároveň špičkovými odborníky ve svém oboru,“ dodává Majerik, který sám má více než dvacetileté zkušenosti z mediálního trhu.

Na VŠKK se studenti připravují na praktické uplatnění přístupem, který se odlišuje od tradičního českého stylu výuky a více se podobá anglosaskému modelu. Studenti získávají praktické zkušenosti prostřednictvím práce na reálných projektech ve školní reklamní agentuře Kreativní Kancl, kde je jejich práce dohlížena zkušenými profesionály, včetně Yara Pružince, Jaroslava Maliny a Martina Charváta. Podle Charváta funguje Kreativní Kancl jako běžná menší reklamní agentura. „V týmu máme profesionály z oboru, kteří dohlížejí na kvalitu práce a dodržování termínů, a zbytek týmu tvoří samotní studenti.“

Prague School of Creative Communication (PSCC) při VŠKK nabízí studium marketingových oborů v angličtině. Tato forma studia je určena především zájemcům ze zahraničí, ale čeští studenti, kteří se chtějí pohybovat v mezinárodním prostředí a zdokonalovat svou angličtinu, se také mohou přihlásit. „Absolventi této formy studia mají navíc větší šance uplatnit své dovednosti na mezinárodním trhu práce,“ uvedla Petra Zadražilová, provozní a marketingová ředitelka VŠKK a PSCC.

Chcete se dozvědět více nebo vás zajímá studium? Navštivte Vysokou školu kreativní komunikace nebo Prague School of Creative Communication během Dnů otevřených dveří, které jsou uvedeny na webových stránkách vskk.cz a psc.c.university. •

V Š
K K

VYSOKÁ
ŠKOLA
KREATIVNÍ
KOMUNIKACE

Jedna škola, stovky příležitostí

MARKETING A KOMUNIKACE

Ovládněte jakýkoliv trh.
Staňte se hvězdou on-line
i off-line marketingu.
S pomocí AI to bude hračka.

DESIGN MOTION COPY

Grafický a digitální
design je krásné řemeslo.
Když si osedláte AI,
bude mít i zlaté dno.

LITERÁRNÍ TVORBA

Učit vás budou hvězdy
z oboru. S titulem z VŠKK
začnete psát vlastní
budoucnost s lehkostí
mistra.

Dny otevřených dveří

25. 1. 2024
22. 2. 2024
21. 3. 2024
20. 4. 2024
6. 6. 2024
5. 9. 2024

P S
C C

PRAGUE
SCHOOL OF
CREATIVE
COMMUNICATION

One school,
various
languages,
now taught
in English!

vskk.cz

pscc.university

Na nejlepší adrese

Oáza klidu uprostřed velkoměsta. I tak se dá označit bydlení v některé z jedinečných vilových čtvrtí v Praze. Můžete je brát i jako názorné učebnice architektury či netradiční turistické cíle. Projděte si s námi některé z nich a poznejte metropoli ze zcela nového úhlu.

TEXT: Lucie Bezoušková

FOTO: Petr Manuel Ulrych, Prague City Tourism

10

DESTINACE

CZ Karlův most, Pražský hrad, Malou Stranu, Staroměstské či Václavské náměstí zná každý. A ne každého láká prodírat se těmito notoricky známými místy skrze davy návštěvníků. Vydáte-li se do některé z vilových čtvrtí, zažijete úplně jinou atmosféru.

UMĚLECKÁ OÁZA

V Dejvicích najdeme asi nejluxusnější, ale také nejkrásnější vilovou čtvrť v Praze – Hanspaulku. Domov mnoha slavných českých osobností, ale i místo jedné zajímavé atrakce. Nejspíš vás překvapí, že právě zde, u kostela sv. Matěje

z roku 1771, se původně konala Matějská pouť. Ryze náboženská akce se postupem času změnila v zábavu pro širokou veřejnost, kam mnohdy dorazilo i 250 000 lidí. Na takový počet návštěvníků však okolí kostela nebylo připraveno, a proto dnes na „Matějskou“ jezdíme na holešovické výstaviště. →

The Best Address

Seen as chapters in a textbook of architecture or as tourist attractions, the historic residential quarters of Prague can serve as the desired oasis of calm in the middle of the vibrant city. Join us on a tour to see the Czech capital from an unexpected angle.

EN Every visitor to Prague seeks to visit the Charles Bridge, Prague Castle, Lesser Town, Old Town, or Wenceslas Square. But not everyone is keen on elbowing their way through crowds. So, visit one of the residential quarters for an entirely different atmosphere.

OASIS OF ART

The most luxurious, and arguably most beautiful residential part of Prague, Hanspaulka can boast many famous residents, as well as a

unique attraction. The popular "St Mathew Fair" began as part of the annual pilgrimage to the local church of St Mathew built in 1771. Originally a purely religious gathering developed into the popular entertainment event, visited annually by nearly →

Zhruba ve stejném období, kdy vznikl kostel sv. Matěje, přesněji roku 1773, si nechal v místě staré viniční usedlosti postavit barokně-rokokový zámek inspektor arcibiskupských statků Hans Paul Hippman. Podle něj také získala celá čtvrť své pojmenování. Hanspaulka se stala domovem mnoha slavných českých osobností z oblasti kultury. V Kadeřábkovské ulici č. 13 najdeme například vilu jednoho z nejslavnějších českých

komiků první republiky Vlasty Buriana. Součástí domu byla tělocvična, tenisový kurt i bazén, což bylo na tehdejší dobu něco naprosto nevídaného. Na adrese Neherovská 8 zase najdete funkcionalistickou vilu krásné a šarmantní herečky Lídy Baarové.

Ve 2. polovině 20. století žil – rovněž ve funkcionalistické vile – v ulici Za Hanspaulkou č. 15 grafik Jiří Rathauský. Že vám jeho jméno nic neříká? Pak věřte, že odted už bude. Byl to právě on, kdo vytvořil písmo zvané Metron, kterým jsou popsány stanice pražského metra.

ZA SPORTEM

Vilové čtvrtě v Praze se stavěly už na počátku 20. století, v době Rakousko-Uherska. Jednou z těch nejstarších je čtvrť Strašnice. Rozkládá se na

12

DESTINACE

DŮM VLASTY
BURIANA

THE HOUSE OF
VLASTA BURIAN

VILA LÍDY
BAAROVÉ

THE HOUSE OF
LÍDA BAAROVÁ

250 thousand people. Such crowd could never fit into the modest church grounds, so the event was relocated to the Výstaviště amusement park.

Just years after the church was built, the ownership of local vineyards was transferred to the inspector of archiepiscopal estates Hans Paul Hippman who had the residence rebuilt into a baroque chateau. He also gave the name to the whole neighbourhood. Hanspaulka became the home of many Czech celebrities. The house number 13 in Kadeřábkovská Street belonged to one of the most popular Czech comedians of the interwar era Vlasta Burian. The house included a gym, a tennis court, and a swimming pool, which was extremely rare at that time. The house number 8 in Neherovská Street was the home of the charming actress Lída Baarová.

In the late 20th century, the artist Jiří Rathauský lived in the functionalist villa no. 15 in Za Hanspaulkou Street. Do you find the name unfamiliar? It was one of the men who created the Metron font which is used on the signs indicating the names of stations in the Prague underground.

OASIS OF DESIGN

The first villa districts in Prague emerged already in the early 20th century, under the Austrian rule. One of the first was Strašnice.

pravidelném šachovnicovém půdorysu pravouhle se protínajících ulic. Najdete tu pestrou paletu architektonických stylů od těch reprezentujících novorenesanci přes secesní až po funkcionalistické. Nechybí však ani domy s prvky kubismu či art deco.

Za zmínku rozhodně stojí unikátní Trmalova vila v ulici Vilová 11. Je ukázkou špičkové architektury 20. století, stejně jako například slavné vily Müllerova či Bílkova. Jedná se o vůbec první vilu architekta Jana Kotěry. Když ji navrhoval pro ředitele obchodní školy Františka Trmala, bylo mu pouhých 31 let. Současně s domem navrhl Kotěra také malebnou zahradu plnou cestiček a okrasných keřů. Ve vile dnes můžete navštívit stálou výstavní expozici, která vás provede jak dalšími Kotěrovými vilami, tak i ukázkami nábytkové tvorby. →

TRMALOVA VILA
THE TRMAL VILLA

MÜLLEROVA VILA
THE MÜLLER VILLA

With a regular pattern of perpendicular streets, the neighbourhood is a lush gallery of architectural styles from Neo-renaissance to Art Nouveau and Functionalism, but there are also houses with elements of cubism or art-deco. Make sure you do not overlook the Trmal Villa, no. 11 in Vilová Street, an excellent example of first-rate 20th century architecture. It is the very first villa by architect Jan Kotěra. When he designed it for the director of a business school František Trmal, he was only 31 years old. Kotěra is also the author of the charming garden with a network of paths and numerous decorative bushes. Today, the villa hosts a permanent exhibition presenting a range of Kotěra's architectural designs and examples of design furniture.

OASIS OF LUXURY

The territory of the most expensive villa district of today's Prague used to be a scenic baroque garden encircling the chateau of Jan Kryštof Bořek. →

Nepřehlédněte

V Praze najdete i další neméně zajímavé vilové čtvrtě. Třeba osada Baba představuje zcela ojedinělý soubor funkcionalistické architektury celoevropského významu.

V Zátiší zase najdeme malebnou lesní vilovou čtvrt lázeňského charakteru. Během jediného roku, konkrétně 1903, pak vznikla valná část činžovních domů v krásné vilové čtvrti Na Václavce.

A Vinohrady? I ve zdejší vilové čtvrti střídá krása nádheru. Najdete tu nejen dvojvilu bratří Čapků, ale třeba také vilu, v níž se zrodil fenomén geniálního virtuálního polyhistora Járy da Cimrmana.

Nota Bene

There are many more equally interesting residential areas in Prague, like Baba with its unique collection of functionalist architecture. Zátiší is a picturesque quarter of villas scattered among woods with an atmosphere resembling a spa resort. Most residential houses in the delightful neighbourhood Na Václavce were built within the single year 1903. And then there is the impressive beauty of Vinohrady with the duplex villa of brothers Karel and Josef Čapek, or the house in which the concept of the fictional Czech polymath Jára da Cimrman was created.

CZ → JEN PRO ZÁMOŽNÉ

Na území dnešní nejdražší vilové čtvrti v Praze se dříve rozkládala překrásná barokní zahrada se zámečkem šlechtice Jana Kryštofa Bořka. Přezdívalo se jí Bořekovka, později Vořechovka, dnes ji známe jako Ořechovku. Během války o rakouské dědictví roku 1742 byly zahrada i zámeček nenávratně poškozeny. V následujících letech sloužily prostory jako dělostřelecký sklad, odtud dnešní názvy ulic Dělostřelecké či Zbrojnické.

OŘECHOVKA

14

DESTINACE

EN → People called it Bořekovka, later Vořechovka, and today it is known as Ořechovka. The garden and the chateau were irreparably damaged in 1742, during the War of the Austrian Succession, and later served as an artillery warehouse. Therefore, the current names of the streets Dělostřelecká (Artillery) or Zbrojnická (Arsenal).

The next heyday came with the new Czechoslovak Republic. As the capital of the new state,

Novou slávu čtvrti přinesl vznik samostatného československého státu. Praha, coby hlavní město, se stala sídlem mnoha úřadů a ministerstev. A na úřadech pracovali úředníci, pro které bylo potřeba vybudovat nové bydlení. Veřejnou soutěž na stavbu rodinných domků vyhráli architekti Jaroslav Vondrák a Jan Šenkýř. Architekti navrhli několik paralelních ulic s řadovými domky a dvojdomky pro úředníky a také samostatně stojící vily pro zámožnější zájemce. Kolmo na ně jdou potom komunikace s pásy zeleně. Domky byly vybudovány v anglickém stylu – s vysokými trojúhelníkovými štíty a hrázdným zdívkem. Působí natolik anglicky, že je filmaři mnohokrát využili coby kulisy pro nejrůznější detektivky, jež se měly odehrávat na britských ostrovech.

Už za první republiky se Ořechovka stala jednou z nejlepších adres v Praze, kam byl dokonce roku 1936 zaveden nejmodernější dopravní prostředek – trolejbus. Právě zde také najdeme jednu z nejluxusnějších prvorepublikových vil architekta Adolfa Loose, Müllerovu vilu, kterou si můžete prohlédnout s průvodcem. •

Prague became the seat of government offices and needed to house a host of clerks. The public competition for a new residential quarter selected the design by Jaroslav Vondrák and Jan Šenkýř. The architects created several parallel streets lined with row houses and semi-detached houses for the clerks, and several villas for more solvent customers. There are also perpendicular wider streets with belts of greenery. The houses built in the English style, with tall triangular gables and visible timber structure, look so authentic that they attracted several film productions of detective stories taking place in the British Isles.

Ořechovka ranked among the best Prague addresses already in the interbellum. In 1936, it was connected to the centre by the most advanced means of transport – the trolleybus. This is where you can admire one of the most lavish interwar villas – the Loos Villa, or take a guided tour of the Müller Villa. •

ZAŽIJTE

PŘÍRODU

NAPLNO

Nepodceňujte povětrnostní podmínky a buďte připraveni na pořádnou zimu! S výbavou od NORDBLANC vás nepřekvapí sníh, mráz, ani déšť. Při výrobě každého kousku klademe důraz na jeho kvalitní zpracování, moderní technologie, funkčnost a v neposlední řadě i design.

www.norblanc-obchod.cz

OCENĚNÝ SOUBOR VIL NA BABĚ

bude mít interaktivní infopanel v lokalitě

V průběhu ledna 2024 budou uvedeny do provozu dva informační interaktivní panely s dotykovou obrazovkou umístěné na nových zastávkách MHD U Matěje v Praze 6. Panely jsou určeny výhradně k informování veřejnosti o souboru funkcionalistických vil Osady Baba, jenž obdržel prestižní ocenění European Heritage Label.

16

ADVERTORIAL

TEXT A FOTO: odbor památkové péče MHMP VIZUÁL: ARCHUM Architekti

CZ Prestižní ocenění EHL neboli Označení Evropské dědictví uděluje Evropská komise jen těm pamětihodnostem, které jsou považovány za milníky při vytváření dnešní Evropy. Osada Baba ocenění získala jako součást mezinárodního projektu „Experimentální sídliště Werkbundu v Evropě 1927–1932“, který tvoří meziválečné funkcionalistické obytné soubory (Stuttgart, Vratislav, Vídeň, Brno, Praha, Curych). Součástí plnění harmonogramu aktivit, souvisejících s udělením ocenění EHL, bylo mimo jiné umístění označení lokality a zajištění dostupnosti informací pro návštěvníky této výjimečné lokality.

Na dvou dvojjazyčných infopanelech se návštěvníci dozvědí více o historii a současnosti funkcionalistické Osady Baba

a zmíněných evropských lokalitách Werkbundu. Obsah panelu tvoří web www.baba1932.com, který nabízí kompletní informace o těchto unikátních sídlištích. Dále je zde videoprezentace Baba1932 studentů Fakulty designu a umění nesoucí jméno předního českého meziválečného grafika Ladislava Sutnara, který byl zároveň investorem jedné z ikonických vil Osady Baba. Odboru památkové péče MHMP se daří nejlépe ze všech oceněných lokalit naplňovat klíčovou aktivitu harmonogramu prací, kterou je spolupráce se školami. Cílem je oslovit mladou generaci a prezentovat jí projekt Baba1932 také v kulturně-společenském kontextu doby jeho vzniku.

Praha díky iniciativě odboru památkové péče v poměrně krátké době nejenže vykompenzovala předchozí deficit ohledně prezentace lokality Baba, a tak konečně drží krok s lídry projektu lokalit Werkbundu – Vídní a Stuttgartem, ale stala se pro ostatní oceněné lokality inspirací v realizování aktivit vyplývajících z ocenění EHL na vyspělé technologické úrovni. Díky efektivní spolupráci odboru památkové péče MHMP s Technologiemi Praha tak bude splněna jedna z náročných aktivit plánovaných na rok 2023/2024.

Realizace informačních panelů zároveň symbolicky otevře cestu k dalším krokům plánované úpravy veřejných prostranství v daném území podle víztěžného návrhu studia ARCHUM architekti, které ve spolupráci s Institutem

plánování a rozvoje hl. m. Prahy vytvořilo koncepční studii revitalizace a obnovy infrastruktury památkové zóny Baba. V roce 2024 je v plánu realizace navigačního a orientačního systému pro návštěvníky přímo v oceněné části Baby.

Praha tak dává svým obyvatelům najevo, že prioritní není jen kultura pražské památkové rezervace a péče o historické centrum, ale že svou pozornost zaměřuje i na podporu a rozvoj jedinečné, architektonicky cenné lokality a památkové zóny nacházející se v širším okolí přetížené centrální oblasti města. To je správný směr, ve kterém se chystá úspěšně pokračovat. •

New Info System in Award-Winning Baba

17
ADVERTORIAL

Two new interactive information screens are to be installed at the bus stop U Matěje, Prague 6, in January 2024 to provide information about the functionalist villas in the Baba Estate. The area was listed as one of the European Heritage Label sites.

EN The award is presented by the European Commission to sites which represent crucial achievements in the development of the current face of Europe. Baba won the prize as part of the international project "The Werkbund Estates in Europe 1927–1932", along with four other functionalist residential areas (Stuttgart, Wrocław, Vienna, Brno, Prague, Zurich).

The screens are to offer information in two languages about the Baba Estate, as well as the other sites included in the Werkbund project.

Learn more at www.baba1932.com.

The information and navigation system is part of a larger project of renovation and revitalization of the public space and development of the infrastructure in the city conservation area of Baba. The city of Prague demonstrates that its interest and concern for cultural heritage is not limited to the centre, but extends to valuable locations on the outskirts. •

V technice je budoucnost

TEXT A FOTO: VŠB-TUO

VŠB – Technická univerzita Ostrava otevřela v listopadu 1. kolo přijímacího řízení. Chcete i vy vystudovat školu, po jejímž absolvování budete mít kariéru jistou? Pak je největší univerzita v Moravskoslezském kraji ta správná volba.

18

ADVERTORIAL

CZ Zájem o studium na VŠB-TUO každoročně roste, do akademického roku 2023/2024 přišlo o 16 procent přihlášek více, než v loňském roce. Zvýšený zájem eviduje univerzita nejen u studijních programů v bakalářském stupni studia, ale také u navazujících magisterských a doktorských studijních programů. „Největší zájem mají uchazeči o informatiku, ekonomiku a management, strojírenství, stavební inženýrství, architekturu a stavitelství, marketing nebo technickou bezpečnost osob a majetku,“ přibližuje dlouhodobý trend Igor Ivan, prorektor pro strategii a spolupráci.

Škola v letošním roce nově otevřela studijní program Aditivní technologie, kde studenti získají nezbytné znalosti v oblasti aditivní výroby a 3D tisku. Svému spuštění se blíží také studijní program Chytré a zelené budovy v cirkulárním stavitelství, který se pro první studenty otevře v akademickém roce 2025/2026. Uchazeči si ale mohou vybírat i z mnoha již zavedených studijních programů, které VŠB-TUO nabízí, a to například energetiku, životní prostředí, kyberbezpečnost, nanomateriály, robotiku a automatizaci, strojírenství, logistiku, telekomunikace nebo biomedicínu. Kromě zajímavých oborů nabízí škola také skvělé zázemí a široké využití od zahraničních cest přes řadu příležitostí přivýdělků až po spoustu možností trávení volného času. Se svými diplomovými a disertačními pracemi se studenti často umísťují na předních příčkách v soutěžích jako je Cena Siemens nebo FINdiplomka.

VŠB – Technická univerzita Ostrava se pravidelně umísťuje na předních příčkách v anketě Škola doporučená zaměstnavateli, a v letošním roce obhájila prvenství. „Za sebou jsme nechali brněnské VUT i pražské ČVUT. Díky pravidelnému kontaktu se zaměstnavateli jsme schopni reagovat na poptávku na trhu práce a přizpůsobit podle ní nabídku studijních programů nebo vyučovanych předmětů,“ říká Igor Ivan. Univerzita klade velký důraz na praktické znalosti, které její studenti získávají už během bakalářského studia.

„Zájem o naše absolventy se potvrdil i na březnovém veletrhu pracovních příležitostí kariéra+, který pravidelně probíhá přímo na VŠB-TUO a kde se letos představilo více než 100 firem. Více nám kapacity nedovolily,“ dodává prorektor.

O kvalitách VŠB-TUO se mohou zájemci přesvědčit na dnech otevřených dveří 26. a 27. ledna 2024, kde získají veškeré informace k volbě správného studijního programu nebo průběhu přijímacího řízení, nebo také na prohlídkách kampusu, které univerzita připravuje v průběhu února a března. „Osobní kontakt s uchazeči je pro nás velmi důležitý, proto jsme chtěli vyjít vstříc i těm, kterým se termín dnů otevřených dveří nehodil,“ dodává Igor Ivan. Více informací najdete na webu univerzity: www.vsb.cz. •

Studujte obory s budoucností!

Technika / ekonomie / přírodní vědy

1. kolo přijímacího řízení
do 31. 3. 2024

studuj.vsb.cz

[vsbtuo](https://www.facebook.com/vsbtuo)

Rituály přežitek, nebo nutnost?

I naše dnešní společnost má řadu rituálů. Přestože fungují jako určité symboly jistoty, z našeho života se pozvolna vytrácejí. Jejich absence pak má negativní vliv na lidskou psychiku.

CZ Žijeme v době převratných změn, rychlého životního stylu i záplavy informací. Člověk nemá ani čas pořádně všechno vstřebat. Chybí mu ukotvení ve světě i jasné milníky na cestě životem. A právě to mu mohou poskytnout rituály, stejně jako je skýtaly našim předkům, ať už šlo o rituály církevního (a před tím pohanského) roku, týdne či jednotlivého dne. Člověk tyto rituály sdílel se svojí komunitou – rodinou počínaje a celým kmenem nebo národem konče. Skrze rituály si uvědomoval své ukotvení v čase a prostoru i svou roli ve společenství.

RODINA – MÍSTO RITUÁLŮ

Místem, kde se většina z nás poprvé setkává s rituály, aniž by si to třeba uvědomovala, je rodina. Už od dětství přejímáme rituály od svých rodičů a prarodičů. Rituálem je i zasedací pořádek rodiny při stolování, děti vyžadují k jídlu konkrétní nádoby a lžičky, rituály doprovázejí i dětská „stonání“ – čtení pohádek, vaření čaje a další. Rituální →

Rituals – Relic or Requisite?

There are many rituals even in our modern society which act as tokens of reassurance. But they are gradually being shifted aside, and their absence can strongly affect our mental wellbeing.

EN We live in an era of ground-breaking changes, hasty lifestyle, and deluge of information. We do not even have the time to digest all the stimuli. We are in desperate need of reliable anchors in the world and clear milestones on our way through life. That is what rituals can give us, just like they did to our ancestors. Rituals related to annual, weekly, or daily religious cycle were shared within the community – from the family to the tribe or nation. Rituals help people appreciate their place in time and space and their role in society.

FAMILY – PLACE OF RITUAL

The place where most of us first encounter rituals, without knowing it, is our family. From our earliest childhood, we stick to the rituals of our parents and

grandparents – things like seating at dinner, specific dishes and utensils, rituals related to illnesses, cooking tea, reading stories... There are also rituals related to family reunions, and then there are holidays, such as Christmas. Even when we grow up, we often insist on rituals we learned as kids – it is our connection to our family tradition, to our ancestry. Interestingly, these ritualised activities learned in childhood →

CZ → prvky mívají také nejrůznější rodinná setkání. A pak jsou tu samozřejmě rituály důležitých svátků, dnes hlavně Vánoc. Často i v dospělosti lidé úzkostlivě lpí na rituálech, které Vánoce provázely v jejich dětství – je to jejich forma spojení s rodinnou tradicí, s předky. Je zajímavé, že jsou to právě tyto ritualizované činnosti, které si z dětství a dospívání pamatujeme nejvíce a které významně utvářejí naši představu šťastného rodinného života.

„JE TO JENOM PAPIR!“

V rámci rodiny dnes rituály stále fungují, i když nemají zdaleka takový význam jako dříve. Co ale naše společnost postrádá, jsou tzv. přechodové rituály. Ty byly ostrým předělem dvou životních stadií, umožňovaly člověku tuto změnu prožít, překonat a přijmout svou novou roli. Dnes se změny dějí spíše kontinuálně v čase a člověk má pak problém se s nimi vyrovnávat. Navíc při přechodových rituálech byla důležitá i účast komunity, člověk si uvědomoval, že „na to není sám“.

Přechodové rituály lze seřadit do posloupnosti narození–dospělost–svatba–smrt s tím, že v různých kulturách existovala řada jejich variací. Z nich nám dodnes zůstala především svatba, přechod ze stavu „svobodného“ do stavu manželství, ze stavu „single“ k založení rodiny. I svatba bývá často vnímána jako něco nadbytečného – slyšíme výrok: „My ten papír nepotřebujeme.“ Jenže zkušenosti ukazují, že „papír“ možná dva lidé ke společnému životu nepotřebují, ale přechodový rituál jim chybí zásadně. Zejména u svatby je důležitá veřejná deklarace svazku a účast společenství (církve dokonce zakazovala tajně svatby), z čehož nám zbyl v právním řádu institut svědků. →

EN → considerably influence and shape our ideas about a happy family life.

JUST A PIECE OF PAPER!

The influence of family rituals might have diminished, but they survive. What modern people lack is transition rituals which served as clear divides between individual phases in life, enabling people to accept the change and acknowledge their new role. We tend to see our lives as a continuum, which makes it harder to come to terms with the changes. Moreover, the participation of the community in transition rituals gave people the assurance that they were “not alone in it”.

Transition rituals were related to the birth, coming of age, marriage, or death. They took different forms

in different cultures. The one that remains the most present today is wedding – the transition from the state of “being single” to the state of matrimony and setting up a new family. But even wedding is often seen as something unnecessary. Many people say: “We do not need the piece of paper.” But experience shows that while the document may be unneeded, the ritual is very beneficial for the future coexistence of the couple, especially the public declaration and community involvement. The church has even banned secret weddings, which is reflected today in the requirement for witnesses.

COMING OF AGE

While weddings remain important for a large part of the society, other rituals have nearly vanished. Few people still celebrate the

entrance of their children to this world with christening, which used to mark the connection with God as well as acceptance into the religious (and consequently generally human) community. During the communist era, the government tried to replace it with the “Welcoming of New Citizens” which was largely abandoned after 1989. But new rituals emerged in relation to the first day of school.

The ritual which has vanished nearly completely from our lives is a ceremony related to the coming of age. There used to be the compulsory military service which was said to “turn boys into men”, and there is still the maturita, or “maturity exam”, concluding secondary studies, but it has lost its former meaning and most examinees do not see it as a mark of adult age. There is no need for drastic ordeals which can still be observed in some indigenous cultures. A simple ritual would do. In its absence, children sometimes tend to behave like adults, and adults like children. Anybody can be a child and adult at the same time, but many find it hard to keep a balance between the two.

NO CEREMONY...

Perhaps the saddest loss of rituals concerns the “last farewell”. We have ousted death from our lives, we never speak about it. People die in seclusion, out of the sight of their families and friends. In the past, the ideal was a calm and ritualised process of dying in the family circle. The person could make a testament, speak to their offspring, and conclude their lives with dignity. The religious “final rites” were important for the dying, while the bereaved →

CZ → ZKOUŠKA DOSPĚLOSTI

Jestliže svatební rituály se alespoň v nějaké podobě většinou stále dodržují, s ostatními přechodovými rituály je to horší. Vstup člověka na svět, kdysi doprovázený křtem, který znamenal spojení s Bohem i přijetí do církevního (což tehdy znamenalo obecně lidského) společenství, dnes jakýchkoli rituálů pozbyl. V době socialismu se jej stát snažil nahradit „vítáním občánků“, které po roce 1989 značně pozbylo na významu. Určité ritualizované podoby nabyl zato první školní den dětí.

Dnešním mladým lidem často chybí přechodový rituál oddělující dětství od dospělosti. Nemusí jít o nějaké krvavé obřady, které se dodnes provozují u exotických kmenů. Ještě nedávno zastávala u mužů takovou funkci vojna, která, jak se říkalo, dělá „z chlapců chlapy“ (ačkoliv nemá smysl

si vojnu idealizovat). Zbyla maturita, přezdívaná „zkouška dospělosti“, jenže ta už nemá zdaleka takový význam jako dříve a většina maturantů ji za přechod do dospělosti nepovažuje. Neexistence rituálu dospělosti občas vede k tomu, že se děti snaží chovat jako dospělí, a naopak dospělí lidé jako děti. Všichni mohou být děti i dospělí zároveň – jenže ne vždy dokážou obě tyto role zdárně vyvážit.

BEZ OBŘADU...

Snad nejsmutnější situace je ohledně rituálů „odchodu ze světa“. Smrt jsme vytěsnili na okraj, nemluvíme o ní. Lidé umírají stranou, mimo pozornost ostatních. Dříve byla ideálem poklidná a ritualizovaná smrt v rodinném kruhu, kdy se člověk rozloučil se svými blízkými, pořídil závěť, hodnotil a uzavíral svou životní pouť. Doprovázely ho při tom i náboženské rituály jako bylo pomazání nemocných („poslední pomazání“). To bylo důležité pro umírajícího. Pro pozůstalé byl zase důležitý pohřeb a rituály s ním spojené. To ještě můžeme vidět na vesnicích. Ve městech ale pohřeb degradoval na rozloučení v krematoriu a stále častěji se i kremace odehrává „bez obřadu“. Rituál rozloučení se zesnulým chybí – a to zanechává hluboké stopy v psychice lidí, kteří si odchod blízkého člověka ze světa nemohli prožít a vyrovnat se tak se ztrátou.

VAŽME SI RITUÁLŮ

Dříve si vědci mysleli, že rituály jsou projevem určitého vývojového stadia člověka. Ale dnes se má za to, že rituál je lidské psychice vlastní. A tak nám nezbyvá, než vyslovit přání: Važme si svých rituálů. Udělejme si na ně čas i ve shonu dní. Jsou naším rodinným stříbrem i živou vodou. Jsou naším pevným bodem ve světě. •

EN → could rely on the funeral to help them get over the loss. We can still see the full ritual in some villages, while urban population mostly prefers a simple ceremony in the crematory, and an increasing number of cremations is carried out with no ceremony at all. But the absence of ritualised parting with the dead can leave deep traces in the minds of the bereaved, as they have had no opportunity to absorb and accept the loss.

HONOUR YOUR RITUALS

Scientists used to presume that rituals were just external demonstrations of certain phases in life, but today, rituals are considered essential for human mentality. We should therefore feel compelled to honour and observe the rituals, find the time even in our busy lives. They are the water of life, our “fixed place to stand on”. •

Střední škola technická a dopravní, Ostrava-Vítkovice

Moderní specializovaná škola nabízející zájemcům vzdělání zaměřené na silniční a drážní dopravní techniku a dopravu.

TEXT A FOTO: SŠTD

Více o škole a možnostech studia najdete na webových stránkách www.sstd.cz

Nabídku učebních oborů tvoří Mechanik opravář motorových vozidel, Autoelektrikář, Karosář, Autolakýrník, Elektromechanik pro zařízení a přístroje (chladicí technika) a Železničář. Pro vyučení v oborech Mechanik opravář motorových vozidel a Autoelektrikář nabízí škola možnost dvouletého denního nástavbového studia Autotronik.

Čtyřleté studium zakončené maturitní zkouškou nabízí obory Provoz a ekonomika dopravy (zaměřením na železniční dopravu a přepravu), Autotronik (s možností získat po třech letech studia navíc i výuční list v oborech Mechanik opravář motorových vozidel nebo Autoelektrikář) a Mechanik elektrotechnik (s možností získat po třech letech výuční list v oboru Elektromechanik pro zařízení a přístroje). Společným znakem učebních a studijních oborů je výhoda prostupnosti a široká možnost uplatnění na trhu práce.

25
ADVERTORIAL

Teoretická i praktická výuka probíhají mimo jiné i v moderně vybavených odborných učebnách: učebna s výukovými vozidly, elektrolaboratoře, nově vybavené učebny ICT, dopravní sál, učebna autoškoly s trenažery, jazykové učebny, laboratoř technických měření a laboratoř virtuální reality, moderní opravárenská hala, dále karosárna, svařovna, zámečnické dílny, elektrodílna, soustružna, odborné učebny diagnostiky a chladicí techniky.

Ve vybraných oborech mohou žáci v případě zájmu získat zdarma řidičský průkaz skupin B a C, k dispozici jsou stipendijní programy pro vybrané obory a další. V rámci odborného výcviku spolupracuje škola se zhruba 70 regionálními sociálními partnery v oblasti dopravy, servisu a opravárenství.

Pro žáky jsou organizovány adaptační kurzy, sportovní, jazykové a odborné soutěže, lyžařské a cyklistické kurzy, odborné exkurze, dle nabídky jsou umožňovány zahraniční stáže; k dispozici jsou sportovní hala a posilovna.

Škola je příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje. •

RITUÁLY v omamné vůni par

TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Aquapalace Praha

26

TÉMA

Na rituály narazíme i tam, kde bychom to tak úplně nečekali. Třeba při saunování. Saunové rituály, nebo jak sami sauněři říkají „ceremoniály“, jsou přítomny dnes na vzestupu.

CZ MODERNÍ RITUÁLY

Původ saunových ceremoniálů je celkem nedávný, třeba s prastarou historií japonského čajového obřadu je nejde srovnávat. Oč jsou ale mladší, o to jsou oblíbenější. I když některé jejich prvky mohou vycházet ze staré tradice saunování v severských zemích.

Kdo byl někdy ve veřejné sauně, zná dobře běžnou situaci: teplota stoupá, po celém těle vám stékají krůpěje potu, vy dobře víte, jaký blahodárný účinek to má na váš organismus – ale jaksi máte trochu dlouhou chvíli. Vnímáte jen stoupající teplotu, která přestává být

příjemná. Číst nebo poslouchat hudbu nemůžete, mobil jste museli nechat v šatně. S kamarádkou či kamarádem můžete tu a tam prohodit pár slov, ale nechcete rušit ostatní. Co teď? Už se vám chce zvednout a odejít...

TAJEMSTVÍ ZA ZAVŘENÝMI DVEŘMI

Jenže v tu chvíli vchází saunový mistr a za okamžik začne svůj ceremoniál! Je to zkušený muž nebo žena a dobře ví, jak vám pobyt v sauně co nejvíce zpříjemnit. Nejprve vám vysvětlí, jak bude ceremoniál probíhat a pak už začíná – obvykle nejprve použije tematickou hudbu, pak vlévá na horké kameny vodu s vonnou esencí. Atmosféra vás pohltí a vy najednou zapomenete, že vám ještě před chvílí bylo příliš horko a trochu jste se nudili. Saunový ceremoniál má v sobě i jeden prvek starých rituálů – odehrává se za zavřenými dveřmi. Během něj nesmí nikdo do místnosti vstoupit. Ale ven odejít můžete – přece jen je to sauna, a pokud by se někomu neudělalo dobře, může vyjít na čerstvý vzduch.

PRO ZÁBAVU I PRO ZDRAVÍ

Relaxační rituály trvají obvykle 10 až 15 minut. Saunový mistr může zvolit různé druhy ceremoniálů: klasický, relaxační, dynamický nebo třeba →

Rituals in Stimulating Vapours

Rituals await even in places where we would not expect them. Like the sauna. The popularity of sauna rituals, also called Aufguss rituals, is on the rise.

EN MODERN RITUALS

The roots of sauna rituals are not particularly deep; nothing to compare with the ancient Japanese tea rituals, but some of its elements are derived from old traditions of sauna in the Nordic countries. In any case, the fame of sauna rituals is expanding and its popularity growing.

Anyone who has ever visited a collective sauna knows the feeling; the temperature is rising, sweat keeps dripping all over your body and you can feel the beneficial effect on your health – but you are gradually becoming somewhat bored. You can feel every grade up, and it is getting unpleasant. You cannot read or listen to music, you had to leave your smartphone in the locker. You could chat with your friend but there are too many ears. You feel like leaving now ...

BEHIND CLOSED DOORS

But at that very moment, the sauna master or mistress comes in to begin the ritual! Experienced professionals know how to make your sauna session as pleasant as possible. First, they explain about the ritual. Then they usually

turn on pleasant relaxing music and pour essential-oil-infused water onto the hot stones. The enthralling atmosphere will soon make you forget about the heat and boredom you felt just minutes ago.

One of the elements that the sauna rituals takes from the ancient tradition is the closed door. Nobody is allowed to enter the room during the ritual. But you can go out – after all, it is sauna; if you feel uneasy, you can always leave to get some fresh air.

DIVERSION AND THERAPY

Rituals usually take about 10 to 15 minutes. The sauna master →

divadelní. Jak se od sebe odlišují? „Při klasickém ceremoniálu mistr pouze polévá saunové kameny vonnou esencí,“ říká Sarah Matilda Rysková působící v Saunovém světě Aquapalace Praha. „Při relaxačním a meditačním ceremoniálu zase hraje velkou roli hudba a práce s ručníkem,“ vysvětluje dále Sára, která se může pochlubit titulem mistryně světa v bylinných ceremoniálech z roku 2022. Právě mávání ručníkem či v některých případech vějířem je důležitý prvek ceremoniálu. Má nejen estetickou, ale i praktickou funkci – zajišťuje, aby se vonné páry dostaly i na vzdálenější a výše položená místa v sauně. To přispívá k lepšímu prožitku ze saunování. „Při divadelním ceremoniálu vystupuje saunový mistr v kostýmu a provází přihlížející i jakýmsi krátkým příběhem. Oblíbený je i peelingový ceremoniál, při kterém mistr nabízí účastníkům peelingové soli, krémy či oleje k potírání těla, které mají blahodárný vliv na regeneraci pokožky,“ popisuje Sarah další typy saunových rituálů.

KAM ZA SAUNOVÝM CEREMONIÁLEM?

Pokud jsme vás popisem ceremoniálů navnadili a vy byste si je přáli zažít na vlastní oči i kůži, není nic jednoduššího. „Dnes už snad každé větší saunové centrum zveřejňuje na internetu rozpis saunových ceremoniálů,“ říká Vladana Horáková, generální ředitelka Aquapalace Praha. „Program bývá nabitý už od ranních hodin. Každý návštěvník si může z nabídky vybrat podle svých preferencí,“ dodává na závěr. •

SARAH MATILDA RYSKOVÁ

or mistress can choose from a range of rituals: classic, relaxation, dynamic or even theatrical. And what are the differences? “The classic ritual only consists in pouring aromatic water on the stones, while relaxation or meditation sessions are based on music and the art of waving the towel,” says Sarah Matilda Rysková from the Aquapalace Sauna World in Prague. Sarah holds the title of the 2022 World Champion in herbal rituals. The art of waving a towel or

fan is an important element of the ritual. It is both aesthetic and functional, as it drives the aromatic vapours to the distant and higher parts of the sauna, which increases the effect and enjoyment. “In theatrical ceremonies, the sauna master uses a costume and guides the audience through a short story. Our clients also enjoy peeling rituals when they are given peeling salts or oils to apply on their body, and they can feel the revitalising effect on their skin,” says Sarah.

WHERE TO GET YOUR RITUAL?

If you feel inspired and eager to try a sauna ritual, there's nothing as simple. “All major sauna facilities publish the schedules of their sauna rituals on their websites,” says Vladana Horáková, the general director of Aquapalace Prague. “The first ritual of the day usually starts early in the morning, and there is a wide selection for any customer to find a ritual of their liking,” she adds. •

HOLIDAY WORLD

&

REGION WORLD

32. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO VELETRHU CESTOVNÍHO RUCHU A REGIONÁLNÍ TURISTIKY
32nd INTERNATIONAL TOURISM AND REGIONAL TOURISM TRADE FAIR

15.–17. 3. 2024

V SOUBĚHU S VELETRHY:

FOR CARAVAN

FOR BOAT

MÍSTO KONÁNÍ

PVA
EXPO PRAHA

ORGANIZÁTOR

PARTNER PVA EXPO PRAHA

shopex.cz

www.holidayworld.cz

Podivné rituály ze světa

Rituály doprovázejí naše životy od zrození až po odchod na věčnost, i když už často vypadají jinak než v minulosti. Jsou ale místa, kde se dodnes staré rituály udržují – a často jsou z našeho pohledu vyložené bizarní. Posudte sami.

TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Shutterstock.com

Strange Rituals From All Over the World

Rituals line the paths of our lives from the cradle to the grave, although often in forms which differ from the past. There are places where ancient rituals remain alive despite their often bizarre character. Judge for yourselves.

CZ ĎÁBLŮV SKOK

Za podivnými rituály nemusíte cestovat do exotických zemí, stačí navštívit třeba Španělsko. V městečku Castrillo de Murcia mají osobitý zvyk vítání dětí na svět. Vždy jednou za rok, v neděli po svátku Božího těla, se tu koná rituál „El Salto del Colacho“, „Ďáblův skok“. Při něm shromáždí všechny děti narozené v uplynulých dvanácti měsících, a pokládají je na hlavní ulici města, vedoucí ke kostelu. Děti leží na matracích, zabalené v peřinkách.

Pak přicházejí ďáblové: muži oblečení v rudožlutém kostýmu, v rukou s bičí a velkými kastaněťami. Na signál, který dají bubenicí →

EN THE DEVIL'S JUMP

There is no need to travel to exotic destinations to see something outlandish. Just visit Spain. The town of Castrillo de Murcia keeps an unusual ritual of welcoming children to the world. On the first Sunday after Corpus Christi, they hold the "El Salto del Colacho", or "Devil's Jump". All babies born within the last year are laid on mattresses in the middle of the main street which leads to the church.

Then come the devils; men dressed in red and yellow costumes with whips and giant castanets in their hands. The "atabaleros", drummers, give a signal and the "devils" start to run, jumping over the mattresses, thus allegedly removing the babies' original sin. No wonder the Roman Catholic Church has protested and officially banned the ritual, arguing that the original sin is actually removed through baptism. The local priests, however, take part in the ritual and give their blessings to the babies. The ritual with pre-Christian roots was first mentioned in writing in 1620. It somehow escaped the watchful eye of the Spanish Inquisition and survived until the present.

DO YOU TAKE THIS TREE TO BE YOUR WEDDED SPOUSE?

Having very deep roots in various indigenous traditions, the phenomenon of tree-hugging has spread across the western world

in recent years. In India, however, it can go even further. Some people can marry trees; actually, under certain circumstances they have to. But they can choose whether they marry a tree, an animal, or a jug.

Does it sound crazy to you? To one billion people on the Indian subcontinent it does not. It is all about the traditional Hindu astrology, specifically the planet Mars. If you are born with Mars in the unfortunate constellation of "Mangala dosha" (Mars defect), you become a "Mangalika". And that's bad – especially for your future spouse. The Indians believe that a marriage to a Mangalika means poor luck and early death. So, Mangalikas might

CZ → „atabaleros“, začíná samotný rituál. „Děblové“ s rozběhem přeskakují děti jedno po druhém. Tak prý z dětí snímají prvotní hřích a berou jej na sebe. Není divu, že se tahle tradice římskokatolické církvi příliš nelíbí a na oficiální rovině ji zakázala s poukazem na to, že prvotní hřích z dětí snímá už křesť. Na místní úrovni se ale kněží obřadu účastní a malým dětem při něm žehnají. V každém případě rituál, který má už předkřesťanské kořeny a poprvé byl v pramenech zmíněn roku 1620, unikl i bdělému oku španělské inkvizice a přežil dodnes.

BERETE SI ZDE PŘÍTOMNÝ STROM DOBROVOLNĚ A PŘÁVOPLATNĚ?

Možná si vzpomenete na scénu z filmu Jedna ruka netleská, v níž Jan Macháček objímá vzrostlý smrk se slovy „Strome, kamaráde.“ Objímání stromů má u nás ostatně silnou tradici, zejména na Vysočině. Ale v Indii můžete zajít ještě dál – můžete se stromem uzavřít manželství. Či spíše za určitých okolností musíte. Můžete si ovšem vybrat, zda si chcete vzít strom, zvíře či džbán.

Zní vám to jako nesmysl? Jedně miliardě lidí na indickém subkontinentu ale ne. Za vše může tradiční hinduistická astrologie či přesněji planeta Mars. Pokud se ve chvíli vašeho příchodu na svět nachází v neblahé konstelaci (které se říká „Mangala doša“ – „porucha Marsu“), narodíte se jako tzv. „mangalika“. A to je zlé. Ani ne tak pro vás, jako pro vašeho případného manžela či manželku. Indové věří, že sňatek s mangalikou přinese jeho či její choti neštěstí a brzkou smrt. Takže pokud se jako mangalika chcete

oženit či vdát, je to téměř neřešitelný problém.

Naštěstí jen „téměř“. Existuje cesta ven. Prokletí mangaliky se totiž vztahuje jen na první manželství, ve druhém už neplatí. Jenže kdo by se k prvnímu sňatku obětoval? Jen ti, kdo se nemohou bránit – rostliny, zvířata, věci. A tak vystrojí mangalikovi či mangalice svatbu třeba se stromem. Ženy se vdávají obvykle za banánovník nebo fíkovník posvátný, o němž se věří, že v něm sídlí bůh Višnu. Pro muže se doporučuje jako nejvhodnější „nevěsta“ posvátná rostlina tulasí. Jindy si mangalikové berou hliněnou nádobu – taková svatba se pak nazývá „kumbh-viva“, „svatba s nádobou“. A jinde zase uzavřou sňatek se zvířetem, třeba se psem. Ten bývá pomalován svatebními →

EN → have a hard time finding a partner. After all, few would sacrifice their lives for a short-lived unhappy marriage! Fortunately, the spell cast on Mangalikas only applies to their first marriages. The second spouse is safe. But, would anyone opt to make his or her spouse an early widow or widower? Only those who cannot protest. Therefore, a Mangalika is bound to celebrate the first wedding with a plant, animal, or thing. Women mostly marry a banana tree or a sacred fig, believed to be the home of the god Vishnu. Men are recommended the bushy Tulasi as the first “wife”. A Mangalika can also marry a clay vessel – such wedding is then called a “kumbh-viva” – “vessel wedding”. In some regions, Mangalikas marry animals, for instance dogs painted

Za vše může tradiční hinduistická astrologie, či přesněji planeta Mars.

It is all about the traditional Hindu astrology, specifically the planet Mars.

with the wedding colours of grooms. The dog-groom is driven to the ceremony in a car – just like a human groom would be.

It might sound absurd, but Mangalikas are happy to have such weddings. It allows them to marry their chosen ones afterwards. And do not presume that such tradition can only be kept in distant isolated regions. The “Mangala dosha” problem seems just as burning to sophisticated urban people cherishing their “western” lifestyle. Indeed, the Internet is full of recommendations for Mangalikas and confessions of women who had to marry a tree before their real wedding.

DANCING WITH BONES

Called the “eternal resting place” in our culture, the Malgasy graves in Madagascar are nothing of the sort, being considerably disturbed every five or seven years, when people unearth the remains within a ritual called Famadihana, or the turning of the bones.

Famadihana takes place during the dry season – between June and October. The date is determined by the local astrologer. People exhume the bones of their predecessors, clean them carefully and wrap them in a clean cloth. They write the name of the deceased on the cloth, so it is not forgotten. And then comes the crucial part of the ritual: they lift the corpse above their heads and dance to live music seven times around the grave before putting the bones back in their place. →

CZ → barvami jako ženich a na obřad ho přiveze auto se šoférem, úplně jako člověka.

Ačkoli to zní absurdně, mangalíkové jsou za takovou svatbu rádi – umožňuje jim uzavřít druhé manželství se svým vyvoleným či vyvolenou. A pokud si myslíte, že tahle tradice přežívá jen někde na vesničkách, jste na omylu. Problém s „Mangala doša“ řeší i obyvatelé velkoměst, žijící na první pohled moderním, „západním“ stylem života. Ostatně rady pro mangalíky i zповědi dívek, které se před svou řádnou svatbou musely provdat za strom, najdete i na internetu.

TANEC S KOSTMI

Hrobům a hřbitovům se říká „místo věčného odpočinku“. Pro zesnulé na Madagaskaru to ale neplatí. Každých pět či sedm

let tady totiž nebožtíky, či spíše to, co z nich zbylo, vynášejí na světlo. Tento rituál se jmenuje famadihana – „obracení kostí“ a provozují jej místní Malgašové.

Famadihana se koná v období sucha, od června do října – nejhodnější datum určí vždy šaman. Při obřadu vyzvedávají pozůstalí ostatky, většinou už jen kosti, svých předků, pečlivě je očistí a zabalí do čistého plátna. Na ně napíší znovu jméno zemřelého, aby se na něj nikdy nezapomnělo. Pak následuje nejdůležitější část rituálu: za zvuku živé hudby zvednou zabalené ostatky nad hlavu a tančí s nimi sedmkrát kolem hrobu. Teprve potom je vrátí zpátky na místo.

Navzdory poněkud morbidnímu charakteru je famadihana veselou slavností, na kterou se lidé vyšňoří, hraje hudba, tančí se, je tu hojnost jídla a pití. Celá slavnost je příležitostí, kdy se mohou sejit celé rodiny, často vzdálení příbuzní, aby uctili společné předky. Ale zváni jsou i sousedé či obyvatelé okolních vesnic.

A jaký je smysl rituálu? Malgašové věří, že když se o mrtvé budou dobře starat, najdou na onom světě klid a budou svým potomkům pomáhat. Famadihana je kupodivu docela mladý obřad, doložen je od 17. století. Vychází ale ze starších tradic, podle kterých duch opouští tělo, až když zcela zetlí. Proto bývalo zvykem, že několik let po prvním pohřbu pozůstalí nebožtíka exhumovali a následně do hrobu ukládali už jen holé kosti. Inu – nic pro pana Kopřkingla! •

EN → Despite its somewhat morbid nature, Famadihana is a joyful event. Whole families reunite, travelling from far and wide, to honour their dead. The neighbours and friends from other villages are also invited. They all dress up to dance, eat and drink together.

The Malgasy people believe that if their dead are taken good care of, they will find peace in the next world and help their offspring. Surprisingly, Famadihana is a relatively young ritual, first mentioned in the 17th century. But it grew from an older tradition based on the belief that the soul only leaves the body after it is fully decomposed. That is why people would exhume the bodily remains after several years, clean them, and bury only the bones. •

Cestujete

za poznáním, za zážitky,
za odpočinkem?

Spolehněte se na nové, **rychlé a jednoduché** pojištění **SingleTrip** od specialistů, které přináší mnoho výhod.

Díky široké síti center pomoci po celém světě a znalosti místních podmínek vám vždy zajistíme kvalitní zdravotní péči.

Vy cestujete. My se staráme.

ERVpojistovna.cz

Vy a vaše RITUÁLY

Ať si to uvědomujeme, či nikoli, každý dodržujeme určité rituály. Jaké jsou ty vaše? O to jsme se zajímali v následující anketě.

36

ANKETA

TEXT: -red-

FOTO: archiv respondentů / respondents' archives

You and Your Rituals

We all keep certain rituals, even if we might not realize we do. What are your rituals? We asked in our poll.

BEZ JAKÝCH RITUÁLŮ SI NEUMÍTE PŘEDSTAVIT SVŮJ BĚŽNÝ DEN?

WHAT RITUALS ARE A MUST IN YOUR ORDINARY DAY?

Otázky
Questions

Petra Zajíčková

moderátorka

Každodenních rituálů, bez kterých jsem, když je z nějakého důvodu nestihnu, pak celý den nervózní jako pes, mám hned několik. Vyhrává to čaj z čerstvého zázvoru a kurkumy. Pěkně s citronem a medem, v mém oblíbeném hrnečku. Případně káva s kokosovým mlékem. Nechybí ani procházka na čerstvém vzduchu, a to opravdu za každého počasí. Každý večer také „musím“ sníst banán, což už není rituál, ale přímo závislost. Prostě bez banánu neusnu.

presenter

I have several daily rituals, and it always makes me terribly nervous if I fail to complete them for one reason or another. The fresh ginger and curcuma tea is a must – with lemon and honey, served in my favourite cup. Or coffee with coconut milk. I also take a walk every day, regardless of the weather. And I have to eat a banana every evening – that is not a ritual, it is almost addiction. I will not fall asleep without a banana.

Eva Blechová

**koučka a autorka
rozhlasových her**

Neobešla bych se bez rituálu psaní deníčku. Každý den si na něj vyhradím 10 minut. Píšu příběhy, pocity, pozorování, péle-mêle, bez cenzury, s překlepy. Zpětné pročitání je někdy zajímavé. Hlavní dopad je ale okamžitý: připomenu si, za co jsem vděčná, pochválím se nebo si odpustím něco, co se mi nepovedlo. Uvědomím si, co je v mém životě opravdu důležité, a které věci naopak není potřeba řešit.

coach and playwright

I could not do without the ritual of writing a diary. I dedicate ten minutes of every day to it. I write about what happened, my feelings, observations, everything that comes to mind, leaving misspellings. It is fun to read back, but the main effect is immediate; I remember what to be grateful for, I praise myself or forgive myself. I realize which things in life are important and which are not.

Veronika Posar

učitelka

Drobných rituálů, bez kterých nedám ani ránu, je několik. Nejdůležitější z nich je jeden ranní a jeden večerní. Každé ráno si musím umýt vlasy. Když to neudělám jako úplně první krok do celého dne, jsem opravdu nesa. S čistými vlasy čistěji v hlavě? A ještě ten večerní, přesněji řečeno půlnoční. Když jdu spát, musím jít pohladit všechny své spící děti a do jejich snů jim ještě říct, že je miluju. Bez toho bych měla celý uplynulý den pokažený.

teacher

There are several rituals that I cannot do without. Two of them are essential. I wash my hair every morning. When I fail to do that the first thing in the morning, it makes me really uneasy. I feel my head is clearer with clean hair. And then in the evening, or rather at midnight, when I go to sleep, I go to see my children, caress them as they sleep, and tell them that I love them. My day would not be complete without it.

Zuzana Froňková

spisovatelka

Ranní káva. Miluju její vůni. Když jsem ji pár dní nemohla pít, chodila jsem aspoň očuchávat kávovar. Od chvíle, kdy náš starý pejsek potřebuje vyvenčit hodně brzo ráno, nám přibyl i rituál procházky po noční zahradě. V košili, s čelovkou na hlavě, ale v čase, kdy je všude klid, ticho a svět máte jen pro sebe. Někdy je sice zima, prší, nedávno sněžilo. Ale to ranní kafe pak chutná o to líp!

writer

The morning coffee. I love its aroma. When I was to abstain for a few days, I went to smell the coffee machine. Since our dog needs walking more often due to old age, there is a new ritual of being in the garden at night; in my nightgown, with a headtorch. Everything is calm and peaceful; I have the world to myself. Sometimes it is cold or it rains or snows, but that makes the morning coffee double the reward!

Jana Vanišová

pedagog na střední škole

Jako o rituálu se dá mluvit asi o mém zvyku pohladit cestou k autu letitou jablůň na naší zahradě. Každý venkovan ví, že se stromy musí být člověk zadobře a s těmi, které jsou starší než vy, dvojnásob. Můj nejmilejší rituál v posledních letech je ale nošení náramků z minerálů, které jsem dostala od přátel v nelehké životní etapě. Od té doby, co je nosím, se vše obrátilo k lepšímu.

secondary school teacher

If it can be called a ritual, I always pet the old apple tree in our garden on my way to the car in the morning. Every villager knows that you have to be on good terms with fruit trees, especially those that are older than you. My favourite ritual is wearing mineral bracelets that I got from my friends during difficult times. Since I started wearing them, everything turned for the better.

Jana Šulistová

editorka

Mojí jistotou je každý den půl litru teplé vody se šťávou z jednoho citronu. Následuje dlouhá studená sprcha, půlhodina jógy a léta stejná snídaně. A základem pohody je vrátit se večer po pečlivém kosmetickém a hygienickém rituálu do své postele, vyluštit jednu obtížnou sudoku a dát si špunty do uší. Ještě chvilka meditace a vděčné rekapitulace dne a ráno opět totéž... Komeracionalizované rituály ale léta bojkotuju.

editor

Every day begins with a pint of warm water with juice squeezed from one lemon. Then a cold shower, 30 minutes of yoga, and the same breakfast for years. And the best ending of the day is to get to bed after my cosmetic ritual, solving a hard sudoku, and putting earplugs in my ears. Then I meditate for a while, review the day - and the next day begins in the same way... But I avoid commercialised rituals.

Michaela Kunášková

invalidní důchodkyně

Rituály? Ano, každé ráno opravdu musím pohladit naši kočku, jinak by mě „umňoukala“ k smrti. Další věc, bez které můj den nezačne, a když na to zapomenu, jsem nervózní: dávám sponku do ofny našemu psovi, aby viděl. Máme chlupatého briarda. Odpoledne už léta pěstujeme společnou kávičku s manželem. Je to taková naše chvilka, kdy neřešíme provozní věci ani jiné starosti.

disability pensioner

Rituals? I have to pet our cat every morning or she would miaow me insane. Another thing that marks every beginning of a day is clipping our dog's hair with a hairpin. I am always nervous when I forget. My husband and I always have coffee together in the afternoon. It is a moment we share without discussing any matters of the household.

www.vorwerk.cz

Poznejte
u sebe
doma

Méně času při úklidu
a v kuchyni, **více času pro vás**
a vaše blízké

Thermomix® TM6

Všestranný pomocník a partner v kuchyni s mnoha funkcemi a programy. Doplněn o inspiraci v podobě Cookidoo® - portálu receptů s více než 80 000 recepty z celého světa.

Úklidový systém Kobold

Účinný týmový hráč pro všechny úkony, který kombinuje vynikající výkon bezkabelového vysavače VK7 s autonomním inteligentním robotickým vysavačem Kobold VR7. Modulární úklidový systém, vhodný pro alergiky ušetří váš čas.

VORWERK

Karlovarský kraj léčí tělo i duši

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

TEXT: Josef Slunečko
FOTO: archiv Živý kraj

www.zivykraj.cz
www.laznezdravi.cz

CZ RELAXUJTE V LÁZNÍCH

Karlovarský kraj je světově proslulým krajem lázeňství s největší koncentrací léčivých pramenů. Je ideálním místem, kam přijíždějí lidé z celého světa za odpočinkem a regenerací organismu. K neznámějším lázním patří Karlovy Vary, věhlasné svými termálními minerálními prameny a jedinečnou lázeňskou architekturou. Dalším lázeňským městem jsou Mariánské Lázně, známé svými studenými prameny, krásnými parky a Hlavní kolonádou se Zpívající fontánou. Františkovy Lázně, první slatinné lázně na světě, se pyšní romantickou atmosférou a historickou architekturou. Lázeňský trojúhelník těchto tří měst je společně s dalšími osmi evropskými lázněmi zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO pod názvem The Great Spa Towns of Europe. Objevte krásu terapeutické krajiny lázeňských měst a nechte se unést jejich geniím loci.

40

TÉMA

Karlovy Vary – Therapy for Body and Soul

EN SPA REPOSE

The Karlovy Vary region can boast the highest density of healing springs in the world. People from all over the world acknowledge it as the ideal spot for relaxation and recuperation. The most famous resorts include Karlovy Vary (Karlsbad), renowned for its hot springs and unique architecture, as well as Mariánské Lázně (Marienbad) with celebrated cold springs, beautiful parks and the charming Colonnade featuring the Singing Fountain. Františkovy Lázně (Franzensbad), the first peat spa in the world, attracts visitors with its romantic atmosphere and remarkable architecture.

POZNEJTE HISTORII

V kraji naleznete mnoho historických památek, jako například Císařské lázně v Karlových Varech nebo hrad Loket. Zámek Bečov nad Teplou vystavuje relikvíř svatého Maura, který je považován po českých korunovačních klenotech za druhou nejcennější movitou památku v České republice. A co takhle navštívit některou z památek hornického regionu Krušnohoří, které jsou památkami světového dědictví UNESCO? Nebo se seznamte na vlastní oči s tradiční řemeslnou výrobou ve sklářské manufaktuře Moser a porcelánce Thun 1794 či ochutnejte tradiční karlovarský likér v Návštěvnickém centru Becherovky.

UŽIJTE SI AKTIVNÍ DOVOLENOU

Objevujte přírodní i historické památky a jedinečná lázeňská města pěšky po naučných stezkách nebo na kole. Vyznavačům cykloturistiky nabízí Karlovarský kraj více než dva tisíce kilometrů cyklistických tras vedoucích krásnou přírodou i trailové trasy na Klínovci, Plešivci a Bublavě. Zahrajte si golf na některém z devíti hřišť, sjeďte řeku Ohří nebo relaxujte u přírodních vodních ploch a na koupalištích. Poznejte přírodní krásy Krušných hor, které stojí za návštěvu v každém ročním období. V zimě vás potěší moderní skiareály, rozsáhlá síť upravovaných běžeckých tras i široká nabídka dalších aktivit. Užijte si svou báječnou dovolenou v Karlovarském kraji. Na konci dovolené se už nebudete chtít vrátit domů. •

These three towns are among eight European spa resorts included in the UNESCO World Heritage List as The Great Spa Towns of Europe. You too can discover the beauties of the spa region, admire its captivating landscape, and enjoy its genius loci.

RICH HISTORY

There are many sites to be explored in the region – such as the Imperial Baths in Karlovy Vary or the medieval castle in Loket. The castle in Bečov nad Teplou exhibits the Reliquary of St. Maurus, arguably the second most valuable movable asset in the country, just after the Crown Jewels. You can choose from numerous UNESCO Heritage sites in the mining region of the Ore Mountains (Krušnohoří), or go to see historical manufacturing in the Moser glassworks or the Thun 1794 porcelain factory. And do not forget to taste the traditional local liqueur in the Becherovka Visitor Centre.

ACTIVE HOLIDAY

To stay active during your holidays, you can explore the natural and cultural beauties of the region on foot or on a bike using a dense network of marked paths. You can play golf on any of the nine courses, try canoeing on the River Ohře, relax at natural lakes, or hike to the peaks of the Ore Mountains. The winter attracts visitors to downhill skiing resorts or a network of cross-country trails. Enjoy your marvellous active holiday in the Karlovy Vary region. •

Na Východním Timoru jsme byli jako bohové

Slovenský cestovatel Marek Slobodník vypráví o cestách s Danem Přibáněm i o dobrodružné pouti z Indie domů snad všemi dopravními prostředky.

CZ Lidé vás znají z vašich cest na motorkách. Kdy jste na nich začal jezdit?

Na Pionýru už od 10 let. Ale to, že jsme na nich začali cestovat, byla spíš náhoda. Prostě to vycházelo nejlevněji. Naše první cesta byla v roce 2008 po Slovensku. O rok později jsme vyrazili do Rumunska a pak k Aralskému jezeru.

S Pionýrem jste projel i Afriku. Jezdíte pořád na stejném stroji?

Ano. Má stále stejné číslo rámu i motoru, i když se o něj člověk musí hodně starat.

Lidé v České republice vás znají z „trabantových“ výprav Dana Přibáně. Jak jste se v jeho „žlutém cirkusu“ ocitl?

Z výpravy k Aralu jsme udělali krátký film, který na internetu vidělo plno lidí. Dan mě díky tomu pozval na Festival cestovatelů do Prahy. Rok nato mi nabídl, abych se připojil k jejich výpravě do Jižní Ameriky – jel s nimi i jeden Polák ve fiátku, a tak si říkal, že by to mohla být taková pěkná česko-slovensko-polská výprava. A protože jsem měl čas, jel jsem.

Výpravy s ním jste ale nepodnikal na Pionýru, že?

Pionýr by v horách autům nestačil a tak jsem jel na motocyklu Jawa 250. Nakonec to dopadlo tak, že jsem byl nejrychlejší z celé kolony.

S Danem Přibáněm jste se účastnil i dalších cest...

Potom jsme jeli na půlroční cestu přes Austrálii a Indonésii do Bangkoku. V roce 2018 jsme pak jeli z Indie přes Pákistán, Čínu a Rusko zpátky do Evropy.

Na co nejvíc vzpomínáte z cest se „žlutým cirkusem“?

Bylo toho hodně, s Danem jsem dohromady na cestách prožil rok a čtyři měsíce. Utkvěly mi hlavně ty krásné věci – peruánské hory, jezero Titicaca, jsou tam kousek od sebe pralesy, hory i pouště, a ty tím vším projíždíš. Z australské výpravy vzpomínám na Východní Timor. Ještě nedávno tam byla válka a turisté →

We Were Like Gods in East Timor

TEXT: Jakub Jukl

FOTO: archiv Marka Slobodníka

The Slovak traveller Marek Slobodník speaks about his journeys with Dan Přibáň and about his adventurous return journey from India.

EN People know your motorcycle journeys. When did you start to ride a motorbike?

I started on Pionyr when I was ten. But travelling on motorbikes was a matter of coincidence. It was simply the cheapest. Our first journey was in 2008 in Slovakia. A year later, we travelled to Romania, and then to the Aral Sea.

You used your Pionyr to cruise Africa. Is it the same bike all the time?

Yes. The numbers of the frame and engine are the same. But one has to take good care of it.

Most people know you from the Trabant expeditions of Dan Přibáň. How did you become a part of his "Yellow Circus"?

We made a short film about our Aral journey and published it online. Dan saw it and invited me to the Travellers' Festival in Prague. The year after, he invited me to join their expedition to South America. There was a Polish guy with a tiny Fiat in the team, so he thought we could make it a nice international expedition. I was just free to go – so I went.

But you did not travel on your Pionyr, did you?

Pionyr could not keep up with cars in the mountains. I took my Jawa 250. And in the end, I was the fastest of the fleet.

But you and Dan joined forces on many other expeditions ...

Then we spent six months in Australia and Indonesia, ending in Bangkok. And in 2018, we went from India through Pakistan, China, and Russia back to Europe. →

tam nejezdí. Byla tam krásná krajina a hlavně neuvěřitelní lidé. Všichni za námi chodili, sahalo na nás, byli jsme pro ně jako bohové.

Marek Slobodník

Narozen 1989 v Banské Bystrici. Od roku 2009 procestoval na motocyklech už všechny světadíly. Z jeho výpravy „Afrika na Pionieri“ vznikl i celovečerní film. Počátkem roku 2023 podnikl cestu z Indie domů na dieselových motorkách. Účastnil se i „trabantových“ výprav cestovatele Dana Přibáňe.

Dan Přibáň teď chystá expedici s plovoucí „žlutou žábou“ LUAZ 967. Vy se máte výpravy účastnit s plovoucí motorkou. To stále platí?

Ano, platí. Měli jsme jet už teď, na podzim 2023, ale odložilo se to, protože je velký problém dát LUAZ dohromady – je to staré sovětské vojenské vozidlo a těžko se na něj shánějí díly.

Vy pojedete přesně na čem?

Na Hondě ATC 200, je to tříkolka s velkými koly, která umí plavat! S kamarádem Rádžou jsme ji připravili už před rokem, tam s díly takový problém není.

O Hondě ATC 200 se na stránkách projektu píše: „Předchůdce čtyřkolka... Zabilo se na ní tolik lidí, že ji přestali vyrábět...“ Nebojíte se na ní?

To je pravda, ale ta motorka byla vyráběná pro americký trh. Tím, že je to tříkolka, udrží se na ní i opilý člověk nebo dítě. Navíc člověka svádějí tři kola k děláním hlouposti. Takže většina úrazů byla způsobena spíše kvůli alkoholu nebo to byly děti. Ale pokud člověk jezdí normálně, nemusí se bát víc než na jiné motorce.

Na jaře 2023 jste podnikli expedici Indodiesel. Cestu z Indie na Slovensko na dieselových motorkách. Jak nápad vznikl?

V Indii jsem se zamiloval do starých dieselových motorek Enfield Taurus. Loni se mi podařilo dostat jeden stroj na Slovensko – letecky, rozložený a zabalený do 20 zavazadel. Pak jsme ho s kamarádem Rádžou dávali deset měsíců →

Marek Slobodník

Born in 1989 in Banska Bystrica, he started travelling on motorbikes in 2009, covering all continents. His African journey was captured in the film "Africa on Pionyr". In early 2023, he travelled from India to Europe on diesel bikes. He is a part of Dan Přibáň's Trabant team.

EN → **What are your favourite memories of the journeys with the Yellow Circus?**

There are many. Dan and I spent the total of sixteen months travelling together. I mainly remember the beautiful things – the mountains of Peru, the Lake Titicaca, there are rainforests, mountains, and deserts, all in one place, and you just pass through. On the Australian journey, I loved East Timor. The war had just ended and there were no tourists. The country was beautiful and the people were amazing. They all came to us, touched us. We were treated like gods.

Dan Přibán is planning a new expedition with the “Yellow Frog” – the amphibious vehicle LUAZ 967. You are to join him on a “floating motorcycle”. Is that true?

It is. We were supposed to set off in the autumn of 2023, but we postponed it, because LUAZ takes time to finish – it is a Soviet army vehicle and spare parts are hard to find.

And how about your vehicle?

It is Honda ATC 200; a tricycle with giant wheels. And it floats! We prepared it with my friend Radza a year ago – there is no problem with spare parts.

The project website describes Honda ATC 200 as “the predecessor of quads... so many people got killed on it that they stopped making it ...” Are you not afraid to ride it?

That is true, but it was only produced for the American market. Since it is a tricycle, you can manage to ride it even when you’re drunk. And it also lures people to try tricks on it. So, most of the casualties were actually caused by alcohol. Or the riders were just children. But when you use it reasonably, it is not more dangerous than any other motorcycle.

In the spring of 2023, you went on an expedition called Indodiesel – from India to Slovakia on diesel bikes. How did you get that idea?

I fell in love with the old Enfield Taurus diesel motorbikes in India. Last year, I managed to transport one to Slovakia by plane, disassembled and packed in 20 parcels. It took Radza and me ten months to put it together, and meanwhile we planned another journey. We decided to travel to India, buy Enfield bikes, and travel home. Marek and Mato from the Africa team joined us. →

dohromady a naplánovali při tom další cestu. Řekli jsme si, že pojedeme do Indie, Enfieldy tam koupíme a pojedeme na nich domů. Přidali se k nám i Marek s Matěm, kteří s námi byli už v Africe.

Celou cestu se vám ale na motorkách absolvovat nepodařilo. Jak to?

Motorky měly indické SPZ a na indicko-pákistánských hranicích nám řekli, že nelze přejet s indickými motorkami do Pákistánu. Museli jsme je tedy poslat z Indie v kontejnerech do Dammámu v Saudské Arábii a sami vyrazit stopem přes Pákistán a Írán a pak lodí do Dubaje. Tak jsme si koupili za 1 200 eur Ford Mustang, kterým jsme přejeli do Dammámu, kde jsme si vyzvedli motorky a vyrazili do Iráku.

Dál už cesta probíhala bez komplikací?

Od Turecka dál jsme moc netočili. Ale právě tady jsme zažili největší drama. Těsně před bulharskými hranicemi Maťa srazil kamion. Motorka byla úplně zničená, ale Maťovi se nic nestalo. Domluvili jsme se, že my pojedeme dál a Maťo se z Turecka dopraví sám, ale ozvali se nám kluci z Brna, Míra a Luděk,

že pro něj zajedou s dodávkou. To se neodmítá. Nakonec jsme i s Matěm dorazili 25. června do Banské Bystrice.

Přes zimu podnikáte přednáškové turné po Slovensku a České republice. Kde vás můžeme potkat?

Na Slovensku skoro všude, je to 36 prezentací. Od půlky ledna začnou prezentace v České republice, přehled najdete na naší stránce www.facebook.com/napionieri/. A pak už vyrážíme s Danem a jeho Žlutou žábou na cestu do Mongolska. •

46

INSPIRACE

But you did not manage the whole trip on the bikes. Tell us about it.

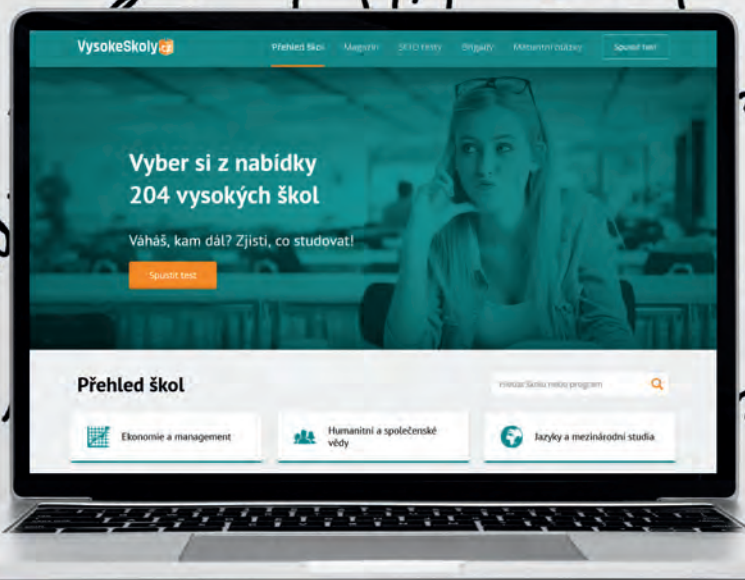
The bikes had Indian plates, and the Pakistani border control told us that it was forbidden to go to Pakistan on Indian bikes. So we had to send them to Dammam, Saudi Arabia in containers, while we hitchhiked through Pakistan and Iran, and then by boat to Dubai. There we bought a Ford Mustang for 1200 Euros to cross to Dammam where we picked up the bikes and continued to Iraq.

And then it went smoothly?

From Turkey on, we did not film much, although that was the biggest drama. Just before the Bulgarian border, Mato was hit by a truck. The bike was completely damaged, but Mato was all right. We agreed that we would ride on and Mato would find a way to travel from Turkey, but the boys from Brno, Míra and Luděk called us that they would come to pick him up – an offer you cannot reject. We all arrived in Banska Bystrica on 25 June.

You are on tour in Slovakia and Czechia in the winter. Where can we see you?

Nearly anywhere in Slovakia, there are 36 presentations until the end of this year. And in mid-January, the Czech tour begins. You can find the dates on our website www.facebook.com/napionieri. And then we are supposed to start the journey with Dan and his Yellow Frog to Mongolia. •

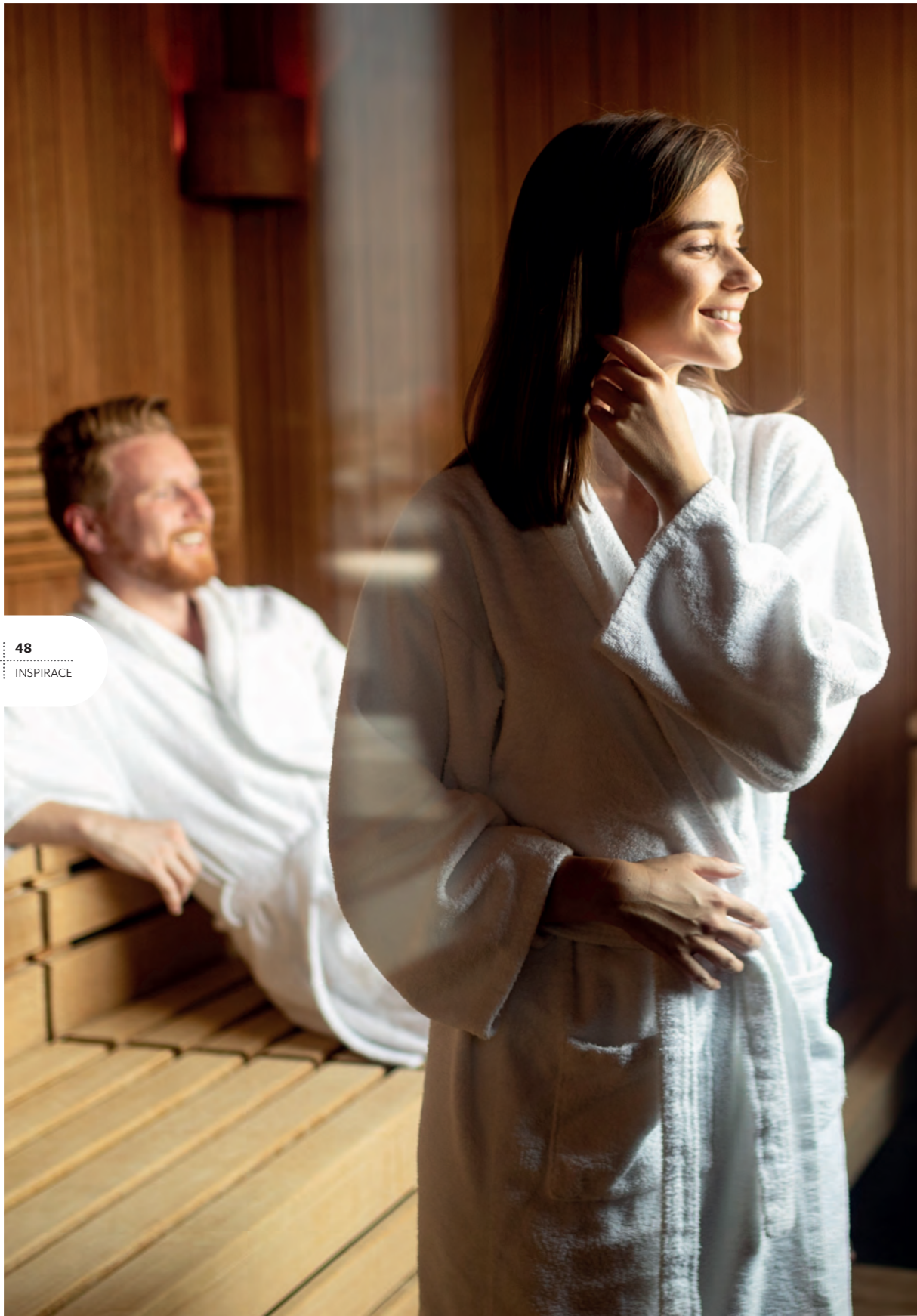

VysokeSkoly

KOMPLETNÍ PŘEHLED
VYSOKÝCH ŠKOL
na jednom místě

Vyber si správně!

www.VysokeSkoly.cz

Příští stanice: wellness

Lyžovačka čerstvým prašanem nebo bruslení na rybníce jsou parádní způsoby, jak si užít zimní měsíce uprostřed přírody. Není ovšem nic lepšího, než se po celém dni stráveném na sněhu pořádně prohřát.

TEXT: Lucie Bezoušková
FOTO: Štefan Špic, Vítkovice,
Nová Horka, Kunín

CZ Víte, že historie saunování sahá až do 5. století před naším letopočtem? V Asii žil tehdy kmen Skytů. Podle archeologů byla parní lázeň běžnou součástí jejich obydlí. Lidé do svých stanů nosili rozpálené kameny, které polévali vodou, a u toho relaxovali. Už tehdy věřili, že budou díky této proceduře zdravější. Netušili, že za několik tisíc let bude jejich víra dokonce vědecky potvrzena. →

Do Prahy, Pardubic
a Olomouce se
pohodlně svezete
vlakem Leo Express.

You can take a comfortable
Leo Express journey to
Prague, Pardubice and
Olomouc.

49
INSPIRATION

Next Station: Wellness

Skiing on fresh powder snow or ice skating on a lake in the middle of pristine nature – great ways to spend a winter day. But there is nothing like crowning a day of winter fun with a sauna.

EN The roots of saunas reach as far back as the 5th century BCE. Archaeologists claim that steam baths were a regular part of the dwellings of the Scythian tribe in Asia. People would carry hot stones to their tents, pour water on them, and relax. They believed that the procedure improved their health. Little did they know that scientists would confirm their belief millennia later.

The migration of the Scythians to present-day Lithuania, Russia and Estonia brought the tradition to the land called Suomi, today's Finland. Since then, the Finns have become masters of the sauna art. Everybody knows the term "Finnish sauna". The popularity of sauna procedures quickly expanded all over

Finland, and a public sauna was a regular part of any village. The sauna procedure became as ordinary for the Finlanders as eating lunch. They would go there to relax after heavy toil in the field to relieve both their bodies and minds.

CZECH STYLE

The first mention of saunas in the Czech territory comes from →

Národní specialita

Na střeše Nové scény Národního divadla najdete soukromý saunový klub. Nachází se zde pouze sauna, odpočívárna s lehátky, ochlazovací bazénky a centrální místnost s posezením. Dostat se sem však není vůbec jednoduché. Pokud nejste zaměstnanci divadla, budete potřebovat členskou kartu, kterých se vydává pouze omezený počet a jsou nepřenositelné. Vyzkoušet ale můžete jednorázový vstup na zkoušku.

50

INSPIRACE

Spectacular Sauna

A private sauna club is located right on the roof of the New Stage building of the National Theatre. There is just the sauna, relaxation area with loungers, cooling pool, and a central room. It is not easy to get there though. Unless you are an employee, you will need a club card in your name which are issued in limited numbers. But you can buy one single entry card to try the club.

EN → the notes of the 10th-century traveller Ibrahim Ibn Yaqub. He described wooden cottages insulated with moss with a stove in the corner. The principle of sauna lies in the quick increase of bodily temperature. The body tries to adapt by boosting the heart rate and to cool down by sweating. That is beneficial for the cardiovascular and motor systems. Sauna is a great way to relax and prevent illness in healthy people, but those with high blood pressure or inflammations, or pregnant women should stay away.

You can enjoy classic and alternative sauna procedures from the warming to the cooling phase. There are aromatic saunas, steam saunas, bio-saunas, salt saunas, or tropical saunas. The Aquacentrum Pardubice offers a unique facility called the Sun Beach where you can relax in loungers, enjoy the warmth for 4 to 15 minutes and even get a bit of a tan.

If you dislike sauna, try a spa. The spa procedures are based on high air humidity with temperatures somewhat lower than in sauna. For instance, the air humidity in Turkish baths is up to 100 %. This opens the pores, makes the skin more supple, and relieves the mind from stress.

ZESTY BATHS

Baths are great! Ancient Romans used to relax in hot mineral water. Cleopatra bathed in milk and honey. Hydrotherapy, or treatment with water, is one of the oldest and best proven healing methods. It is great in the winter. You can enjoy hot baths for instance in Teplice nad Bečvou which offers an excellent value for money. They use mineral water from their own springs. You can try carbon baths and wraps which will relax your muscles,

→ Díky migraci Skytů na území Litvy, Ruska a Estonska se saunování dostalo do země zvané Suomi, dnešního Finska. A právě Finové jsou v našich očích opravdoví saunovní mistři. Vždyť pojem finská sauna znají i lidé, kteří tuto relaxační metodu ještě nevyzkoušeli. Sauny se ve Finsku rychle rozšířily, veřejná sauna se už v minulosti nacházela v každé vesnici. Procedura saunování se pro Finy stala stejně samozřejmá, jako třeba zajít si na oběd. Chodili si při ní odpočinout po těžké práci v zemědělství. Zjistili, že jim uleví jak po fyzické, tak i psychické stránce.

V ČESKÉM STYLU

První sauny v Čechách popsal ve svých rukopisech z 10. století Ibrahím Ibn Jákúb. Jednalo se o dřevěné budky s trámy vycpanými mechem a s kamny v rohu. Jak už dnes víme, během saunování se rychle zvýší teplota lidského těla. To se snaží aktivně ochladit, zvýší se nám tepová frekvence a začínáme se potit, čímž posilujeme celý kardiovaskulární a pohybový aparát. Pro zdravé jedince je návštěva sauny ideální formou relaxace a prevencí nejrůznějších onemocnění. Vyvarovat by se jí však měli například lidé s vysokým krevním tlakem nebo záněty, či těhotné ženy.

Saunování si dnes můžeme užívat se vši parádou. Od samotného procesu ohřátí těla až po následné ochlazení v bazénu. Existují sauny aromatické, parní, biosauny, solné sauny nebo třeba tropické. Zcela unikátní typ saunování nabízí například Aquacentrum Pardubice. V zimních měsících se můžete ohřát na zdejší Sluneční louce. Odpočínáte si na lehátkách

a po dobu 4 až 15 minut můžete relaxovat v teple. Odcházet budete dokonce i s jemným opálením.

Komu by nevyhovovalo saunování, může se prohřát také v lázních. Lázeňské procedury jsou založeny na vysoké vlhkosti vzduchu, teplota je přitom o něco nižší než v sauně. Například turecké lázně využívají až 100 % vlhkosti vzduchu. Uvolňují póry, zjemňují pleť a přinášejí úlevu od stresu.

KOUPEL, CO MÁ ŘÍZ

Kdo by neměl rád koupele! Už staří Římané relaxovali v horké minerální vodě. Kleopatru si užívala koupele v mléce a medu. Vodoléčba neboli hydroterapie zkrátka patří k nejstarším a nejosvědčenějším léčebným →

or aromatic whirlpool baths with a unique recreational effect.

What is Czechia if not beer. Why not check out beer baths, for instance in the Zábřeh Brewery near Ostrava. You will be seated in a wooden tub in the cellar and treated to a beer and oil bath with added yeast, draff, and malt extracts. You can also enjoy a massage and drink a flagon of the local Pikard beer. If you prefer wine, you can opt for a wine bath with almond oil and a glass of Veltliner green wine.

TROPICAL JOY

Some might feel unattracted by the idea of lying in a tub for thirty minutes. But there is a warm alternative in the winter even for the more active. The Papilionia butterfly house is a perfect choice for all nature enthusiasts. There are five venues, one in Na Příkopě Street, Prague. →

CZ → metodám. Dopřejte si ji obzvlášť v zimě. Například v lázních Teplice nad Bečvou, jejichž služby mohou využít i samoplátci, sázejí na léčebný efekt přírodní minerální vody z vlastních vrtů. Vyzkoušet tu můžete uhlíčitou lázeň se zábalem, která uleví vašemu svalstvu, či vířivou lázeň přísadovou se zábalem, která má mimořádné relaxační účinky.

A protože jsme národ pivařů, nechybí u nás ani možnost dopřát si pořádnou pivní koupel. Například v pivovaru Zábřeh u Ostravy vás usadí do dřevěné kádě ve sklepení a připraví vám pivní olejovou koupel s přísadkou kvasnic, mláta a sladových výtažků. K tomu bude navíc následovat masáž a popíjet budete samozřejmě korbel

zámeckého piva Pikard. A kdo by snad holdoval spíše vínu, tomu připraví koupel vinnou. Doplňná je mandlovým olejem a skleničkou Veltlínského zeleného.

VZHŮRU DO TROPŮ

Vyznavače aktivního odpočinku možná představa půlhodinového ležení ve vaně příliš neosloví. I pro ně však existuje v zimních měsících místo k prohřátí. Motýlí dům Papilonia nadchne malé i velké milovníky přírody. Jednu z pěti poboček najdete například v Praze v ulici Na Příkopě.

Tváří v tvář se tu setkáte se stovkami motýlů z celého světa. Díky vysoké teplotě i vzdušné vlhkosti si tu budete připadat jako na dovolené. Zkuste se navíc před vstupem do Motýlího domu navonět ovocným parfémem nebo oblékněte výrazně žluté či červené tričko. Při troše štěstí vám některý z létajících drahokamů usedne třeba na rameno.

Ohřejete se i na Výstavišti Flora Olomouc, kde můžete navštívit hned několik sbírkových skleníků. Tropický skleník vás u vchodu přivítá omamnou vůní květů lián věncovce květnatého a jasmínu vonného, skutečnou perlou je pak tropický leknín viktorie Cruzova. V Subtropickém skleníku zase uvidíte, jak rostou, kvetou a plodí různé druhy citrusů, fíkovníků, olivovníků a řada dalších užitkových rostlin. Krom ledna můžete skleníky navštívit po celý rok. •

EN → You can encounter hundreds of butterflies from all over the world. The high temperature and humidity will make you feel like in a rainforest. If you use a fruit-scented perfume or wear a bright yellow or red clothes, you might get lucky and make one of the flying jewels sit on your shoulder.

Another place to warm up in the winter is one of the greenhouses in the Flora Olomouc exhibition grounds. The Tropical Greenhouse will amaze you with its intoxicating aroma of the stephanotis floribunda liana or the yellow jasmine. The highlight of the greenhouse is the tropical Santa Cruz water lily. In the Subtropical greenhouse, you can see various species of citrus, fig or olive trees and other agricultural plants. The greenhouse is open all year, except January. •

DO PARDUBICKÉHO KRAJE

ZA NOVÝMI ZÁŽITKY V KAŽDÉ ROČNÍ DOBĚ

Zámek Pardubice

Muzeum loutkářských kultur
Chrudim

Vesnické masopustní
obchůzky a masky na Hlinecku

Stezka v oblacích
Dolní Morava

**Nakoupíš dřív,
než vystoupíš!**

euclekarna.cz →

**Sleva 5 %
s kódem
LEOEXPRESS**

Doprava zdarma
již od 199 Kč

Online rezervace
v lékárně

23 EUC Lékáren
a 8000+ výdejních míst

EUC LÉKÁRNA

Sleva platí na celý sortiment e-shopu euclekarna.cz po zadání kódu LEOEXPRESS v košíku. Kód platí do 31. 3. 2024.

10GB **Download**

for the whole EU here

Long train ride ahead of you?

Get 10 GB for CZK 499 and use it across the whole EU.

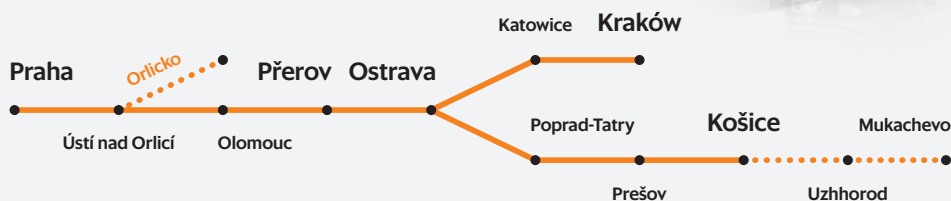
Scan the QR to download your eSIM.

O₂

Naše spoje

Our connections

POGGERS

NOVÝ GAMING PROJEKT

STAŇ SE SOUČÁSTÍ TĚ NEJVÍC
FRESH GAMING KOMUNITY

www.poggers.cz @poggers.cz @poggers.cz

NOVÁ TRASA BRATISLAVA-KOMÁRNO

Vlaková síť Leo Express se rozšířila o dalších 100 kilometrů! V provincii jsme totiž zahájili provoz na naší první slovenské regionální trati Bratislava-Komárno. Nově na této trase jezdí naše moderní, nízkopodlažní a klimatizované jednotky s Wi-Fi, toaletou pro vozíčkáře i přebalovacím pultem pro rodiče s dětmi. Naším cílem je přinést cestujícím na této trase nový standard služeb na železnici a zpříjemnit jim každodenní dojíždění či víkendové výlety. Díky limitované edici roční jízdenky DunajPass zde nabízíme cestování za pouhé 1 euro denně.

NEW LINE FROM BRATISLAVA TO KOMÁRNO

The Leo Express network has grown by another 100 kilometres! The first regional line in Slovakia linking Bratislava and Komárno was launched in December. It is operated by our modern low-floor trains with air-condition, Wi-Fi, wheelchair-accessible toilets, or a changing unit. Our goal is to set new standards for railway transportation and make your everyday commuting or weekend trips more pleasant. With our limited edition of the annual Donau-Pass, you can travel for only 1 euro a day.

ZIMNÍ MENU S PŘÍCHUTÍ KÁVY

K listování magazínem se nejlépe hodí teplý nápoj a něco dobrého z našeho palubního menu. Nově si můžete vychutnat silnou a intenzivní kávu L'OR s tóny hořké čokolády a ořechů, kterou si můžete ochutit výběrovými sirupy Monin. Pro kávové nadšence jsme přidali také další varianty káv: doppio a espresso macchiato.

COFFEE FLAVOURED WINTER MENU

Enjoy leafing through our magazine with a cup of hot beverage and a snack from our menu. You can try the strong and intense flavour of our L'OR coffee with hints of dark chocolate and nuts, or have it flavoured with Monin syrup. Coffee enthusiasts will appreciate new kinds on the menu: Doppio and Espresso Macchiato.

le.cz/menu

LIVE ACTIVITIES

Majitelům jablečných telefonů v naší aplikaci nově nabídneme funkci Live Activities. Aktuální informace o svém spoji tak uvidí přímo na zamknuté obrazovce telefonu bez nutnosti otevírat celou aplikaci. Stačí si stáhnout nejnovější aktualizaci.

LIVE ACTIVITIES

Apple smartphone users can use the Live Activities function in our application. You can see updated information about your train on the locked display of your smartphone with no need to unlock it and start the app. Just download the latest update.

le.cz/app

Trať Bratislava–Komárno je mou srdeční záležitostí

To říká Lukáš Salenka, manažer provozu Leo Express na této trase. A srdeční záležitostí je pro něj i železnice jako taková. Práce je pro něj koníčkem.

TEXT: Jakub Jukl FOTO: archiv Lukáše Salenky

The Bratislava–Komárno track is a matter of my heart

Says Lukáš Salenka, the operations manager of Leo Express on this route. And the railroad as such is close to his heart as well. His work is his hobby.

58

PŘEDSTAVUJEME

EN Lukáš Salenka has worked for the railroad all his life. „Right after graduating from the University of Žilina, I was offered a job by one of the transport companies. Then I worked for various companies as a dispatcher and later as a railway transport technologist.” But he fell in love with railroads while still at school. „In my first year of electrical engineering, I became interested in trains. We were not taught that, so I studied all sorts of things on my own. It was actually my second high school,” Lukáš Salenka says with a smile.

And how did he come to work for Leo Express? „I have been working on the Bratislava–Komárno line for several years. This line is very close →

CZ U železnice pracuje Lukáš Salenka celý život.

„Hned po státnicích na Žilinské univerzitě mi nabídl zaměstnání jeden z dopravců. Pak jsem u různých společností pracoval jako dispečer a později jako technolog železniční dopravy. Ale železnici si zamiloval už na střední škole. „V prvním ročníku elektrotechniky mě začaly zajímat vlaky. U nás se to neučilo, tak jsem si sám studoval nejrůznější věci. Vlastně to byla taková moje druhá střední škola,“ usmívá se Lukáš Salenka.

A jak se dostal k práci pro Leo Express? „Poslední roky jsem pracoval právě na trati Bratislava–Komárno. Tahle trať je takovou mojí srdeční záležitostí,“ vypráví Lukáš Salenka. Bylo proto logické, že její společnost Leo Express oslovila, protože dobře znal provoz na trati. →

Lukášův běžný den:

Lukáš's ordinary day:

po příchodu do práce
v 6:00 zkontrolovat
provozní situaci
(od chvíle odchodu
z práce předchozí
den až po příchod do
práce) a dohlédnout
na hladký průběh
ranní špičky

RANNÍ ŠPIČKA
(ROZJEZD)
MORNING
RUSH HOUR
(START-UP)

after arriving at
work at 6:00 a.m., he
checks the operational
situation (from the
time he left work the
day before to the time
he arrives at work)
and make sure the
morning rush hour runs
smoothly.

vyřizování
úředních záležitostí
ostatních
oddělení ve firmě
a jiných subjektů
v železniční sféře

ADMINISTRATIVA
ADMINISTRATION

dealing with official
matters of other
company departments
and other entities in
the railway sector

vyhodnocení
provozních dní
v rámci efektivity

VYHODNOCOVÁNÍ
EVALUATION

evaluating operating
days in the context of
efficiency

práce na rozvoji
a vylepšení
nastavených
provozních
procesů

NEUSTÁLÝ
ROZVOJ
CONTINUOUS
DEVELOPMENT

working on the
development and
improvement of
established operational
processes

být připravený
řešit jakékoliv
mimořádné
události

CELODENNÍ
POHOTOVOST
ON-CALL
ALL DAY

be prepared to handle
any emergencies

Dříve ale, než mohly vyjet první spoje Leo Express, bylo potřeba vyřídit administrativní věci. To byl právě úkol manažera provozu. Poslední měsíce strávil Lukáš Salenka vytvářením podkladů pro bezpečnostní osvědčení či sestavováním jízdních řádů. Musel také vybudovat tým zaměstnanců, kteří provoz vlaků zajišťují. To považuje za vůbec nejdůležitější. Aby v práci byla „dobrá parta“, aby vztahy mezi lidmi fungovaly. „Práce v týmu se mi na mém zaměstnání líbí asi nejvíc,“ říká.

A jaké pro něj byly první dny provozu? „To jsem byl v práci několik dní skoro nepřetržitě,“ líčí Lukáš Salenka „Víte, můžete všechno připravit a zorganizovat s největší péčí, ale než se provoz rozběhne, musíte tu být, dohlížet na každý detail a být připraven řešit problémy.“ Na manažerovi provozu leží veškerá odpovědnost za provoz vlaků. Přesto je to svým způsobem klidnější práce než práce dispečera, kterou Lukáš Salenka dělal dříve. „Ano, teď mám na starosti víc věcí a musím se umět rychle rozhodovat. Ale jako dispečer jsem musel někdy rozhodnout opravdu z vteřiny na vteřinu a mohly na tom záviset i lidské životy. To v mé současné pozici není.“

I tak je to ovšem práce náročná. Leo Express vypravuje denně mezi Bratislavou a Komárnem 96 vlaků. K jejich pohonu slouží 18 motorových jednotek,

Alstom Coradia Lint 41 a jedna záložní. Jak člověk, který má tohle všechno na starosti, relaxuje?

„Odpočinek je strašně důležitý,“ přisvědčuje Lukáš Salenka. „Pro mě je nejlepším relaxem turistika. Je to pro mě nezbytná psychohygiena. Člověk si v přírodě pročistí hlavu, a v práci pak může fungovat na 100 procent.“

A jak často on sám jezdí vlakem? „Denně. Opravdu. Do práce dojíždím vždycky vlakem. Když si mám vybrat mezi vlakem a autobusem, vyhraje vždycky vlak. Autobusem už jsem nejel snad tři roky,“ končí rozhovor s úsměvem na tváři Lukáš Salenka. •

60

PŘEDSTAVUJEME

to my heart,“ says Lukáš Salenka. So it was logical that Leo Express approached him because he knows the operation on the line very well.

However, before the first Leo Express connections could depart, administrative issues had to be resolved. That was the job of the operations manager. Lukáš Salenka spent the last few months preparing documents for safety certificates and

Lukáš Salenka jezdí do práce vždy vlakem.

Lukáš Salenka always takes the train to work.

drawing up timetables. He also had to put together a team of people to operate the trains. This, he says, is the most important thing. It is important to have a good team at work, to make the relationships between people work. „Working in a team is probably the best part of my job,” he says. And what were the first days of the operation like for him? „I worked almost non-stop for a few days,” says Lukáš Salenka, „you know, you can prepare and organize everything with the utmost care, but before the operation starts, you have to be there, supervise every detail and be ready to solve problems.”

The operations manager has overall responsibility for train operations. Still, it is a steadier job than that of a dispatcher, which Lukáš Salenka used to do. „Yes, now I am responsible for more things and I have to be able to make quick decisions. But as a dispatcher, I sometimes had to make decisions from one second to the next, and people's lives could depend on it. That's not the case in my current position.”

Still, it's a demanding job. Leo Express operates 96 trains a day between Bratislava and Komárno. They are powered by 18 units, Alstom Coradia Lint 41, and one back-up unit. How does the person responsible for all this relax?

„Relaxation is very important,” says Lukáš Salenka. „For me, the best way to relax is to go hiking, it's the essential mental hygiene. You clear your head in nature and then you can work at 100 percent”.

And how often does he travel by train himself? „Every day. Really. I always take the train to work. If I have to choose between the train and the bus, the train always wins. I haven't taken the bus for more than three years,” Lukáš Salenka concludes the interview with a smile on his face. •

Sdílejte a vyhrajte

Sdílejte své fotky s hashtagem #leoexpress na Instagramu a vyhrajte 1 000 leo kreditů. Každé tři měsíce vybíráme vítěze a kromě něj zveřejňujeme i další povedené snímky.

Share and Win

Share your photos on Instagram with the #leoexpress hashtag to win 1,000 leo credits. We choose a winner every three months and we publish the picture along other fine images.

62

FOTOSOUTĚŽ

VÍTEŽ VYDÁNÍ
WINNER OF THE EDITION

FOTO: @denisa.tilsarova

FOTO: @fotograf_z_040

FOTO: @ondra.plachetka

FOTO: @nesa.vision

FOTO: @burak_ov

Lázně Luhačovice, a.s.

Přijďte na prodloužený víkend!

- zažijete pár dní **dokonalé relaxace**
- vybírat můžete z **pestré škály hotelů a lázeňských vil**
- vyzkoušíte **jedinečnou uhličitou koupel** a další lázeňské nebo wellness procedury
- pobyty na pár dní nabízíme i ve všední dny, dle vašich časových možností

NÁŠ TIP

Užijte si prodloužený víkend v hotelu Jurkovičův dům****.

Nabízí všechny služby pod jednou střechou včetně bazénu, whirlpoolu a sauny.

LUXURY

až do vaší
schránky

Co získáte?

Předplatte si na rok exkluzivní časopis Luxury Guide, který vás provede hot aktualitami i skrytými klenoty high-end životního stylu. Jako první se budete moct oddat novinkám ze světa módy, krásy, cestování, aut, designu a gourmet požitků.

4 čísla Luxury Guide až do vaší schránky za 449 Kč
K celoročnímu předplatnému získáte kapsule
Anti-Stress Therapy od Organic Oasis Lab
v hodnotě 659 Kč jako dárek zdarma.

www.organic-oasis.sk

Objednat můžete přes QR code
nebo na luxuryguide.cz/predplatne

ŽIVOT je pro odvážné

Tatínek inženýr chtěl mít z Evy Vontorové lékařku. Nakonec vystudovala oděvní návrhářství. Na vrcholu kariéry hlavní fashion designerky firmy se sportovní módou opustila „dobré bydlo“ a šla do nejistoty volné nohy. Seznamte se s módní značkou Ether a její autorkou.

TEXT: Denisa Prošková

FOTO: Jakub Hněvkovský a archiv Ether

CZ **Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Die Angewandte ve Vídni a pak hned skvělý džob. To zní, jako že vám všechno, na co sáhnete, vyjde. Jste klikařka?**

Zvnějšku vypadá všechno vždycky jednodušeji, než je realita. Roli hrají i náhody, ze kterých dělají v budoucnu šance až různé okolnosti. Třeba němčinu, bez které bych se nedostala do Vídně, bych si dobrovolně nevybrala, kdyby nebyla na střední škole rozebraná angličtina. Stejně tak jsem se na vysoké po možnosti naučit se modelovat návrhy digitálně pídila sama. Tehdy to ještě byla v našem ateliéru okrajová záležitost. Nenapadlo by mě, že jednoho dne do ateliéru dorazí majitel firmy na sportovní módu s tím, že vyhláší konkurz na posilu do kreativního týmu. Sportovní móda by měla být vizuálně atraktivní, ale hlavně musí být funkční. K tomu technickou a konstrukční představivost i digitální zručnost potřebujete.

Šťěstí přeje připraveným, ale proč jste pak šla do nejistoty zakládat vlastní značku v krizovém roce 2010, kdy se naopak všichni drželi „jistot“ jako klíšťata?

V módní branži se kolekce připravují dlouho dopředu. To teď nebylo třeba. Najednou firma osekala vývoj, vyrábělo se jen to, co se osvědčilo. Práce

přestala být kreativní a tím i pro mě zajímavá. Jsem celkem spořivý člověk. Udělala jsem si finanční rezervu a řekla si: „Kdy jindy než teď.“ Život je pro odvážné.

Na čem jste stavěla?

Kromě úspor na zkušenostech. Designovala jsem nejen batohy, ale i celé kolekce sportovního oblečení v různých edicích, desítky produktů každou sezónu. Věděla jsem, že nesmím přepálit začátek a chtít dělat všechno hned. To by mě finančně položilo.

Čím jste začala?

Podnět jsem se rozhlížela a zvažovala, co mi na české scéně nejvíce →

Life for the Courageous

Her father, an engineer, wanted her to be a physician, but she chose the career of a fashion designer. Having reached the top with a sports fashion brand, she left to pursue the precarious path of a freelancer. Meet the Ether fashion brand and its author, Eva Vontorová.

EN **The Academy of Art, Architecture and Design in Prague, then Die Angewandte in Vienna, and then a dream job. It sounds like anything you touch goes right. Are you a lucky duck?**

It always looks rosier from outside than it really is. It is also a matter of coincidences which turn into opportunities later. I would have never learned German in school if the English courses were not all full. And later it got me to Vienna. Or when I looked for opportunities to master digital fashion design at the university, although it was a minor and marginal field. I would never have guessed then that

an owner of a sports fashion brand would come to our studio looking for new additions to their creative team. Sports fashion needs to combine attractive appearance with high functionality. And you definitely need both imagination and digital skills to achieve that.

Victory loves preparation. But why did you choose the wobbly path and launch your own brand in 2010, when the financial crisis made everybody stick to safe roads?

Fashion collections are being developed a long time in advance. And suddenly, nobody wanted to look far forward. The company cut on development and only produced the core range. The work ceased to be creative and interesting. I had some financial reserves, so I thought: "If not now, then when?" Life is for the courageous.

What was the crucial thing you needed to start the project?

Money and experience. I wanted to design whole collections of sports clothing in various editions, dozens of products every season. I was careful not to go overboard at the beginning by wanting everything at once. That would have ruined me. →

chybí. Přišla jsem na to, že kabelky. Ty jsem si do té doby vždy vozila ze zahraničí. Začala jsem proto první malou kolekci, čtyři typy kožených kabelek v barevných kombinacích.

Dala jste si nějaký časový limit, třeba dva roky, a když se vaše značka nechytne, zase se necháte někde zaměstnat?

Ne. V momentě, kdy už dopředu počítáte s porážkou, nemá smysl vůbec začínat. To, co člověka drží a pomáhá mu překonávat překážky, je nejvíc právě jeho víra v sebe. Určitě potřebujete podporu okolí, ale tou hlavní

68

INSPIRACE

And how did you begin?

I looked around considering what I miss the most on the Czech scene. And I decided for handbags. Until then, I had always bought my handbags abroad. I started with a small collection – just four types of leather bags in different colours.

Did you set a time limit for success. Like if you do not succeed in two years, you would go back and get a job?

No, I didn't. If you count on defeat, don't even start. The thing that keeps you standing and helps you get over the hardships, is your

trust in yourself. Indeed, you need a lot of support from people around you, but the crucial person to encourage you is yourself!

How did you make people aware?

I presented my designs in fashion shows and design exhibitions, and the collection sold rather well. It was a good start which let me proceed to leather backpacks, and then to clothing.

You have recently moved your studio to a new location in Prague. Why? Every change of the seat means additional trouble.

I had considered the relocation for some time. I really wanted to move. My bags and clothes attract people who seek high quality with original and timeless design. They appreciate the value, but they are also very demanding. I mostly sell online, but many people want to touch the product and meet the author. They do not want to lose time and be where they feel uncomfortable. I found amazing premises in the centre, yet in a quiet corner with positive energy and beautiful view. I believe my clients will like it as much as I do. •

www.ether.cz

osobou, která vás drží psychicky, jste vy sám!

Jak jste o sobě dávala vědět?

Svoje designy jsem představovala na přehlídkách a designerských výstavách a kolekce se docela rychle rozprodala. Byl to dobrý start, který postupoval až k celokoženým batůžkům. Od nich pak následovaly další krůčky až k módě.

Nedávno jste svůj ateliér přestěhovala do nových prostor na Petřském náměstí v Praze 1. Proč? Každá změna adresy znamená starost navíc.

Změnu prostoru jsem zvažovala už nějakou dobu a vlastně jsem si ji přála. Moje kabelky i módu kupují lidé, kteří hledají nadčasovost, kvalitu, originalitu. Jsou uznalí, ale i nároční. Prodávám přes e-shop, ale řada lidí se chce věci dotknout, poznat autora. Nikdo nechce ztrácet čas tam, kde mu není příjemně. Našla jsem úžasný prostor, který je v centru, přitom klidný, s dobrou energií a krásným výhledem. Věřím, že bude všechny bavit jako mě. •

www.ether.cz

Investujte do reklamy, která je vidět

obrazovky

polep vlaku

sklápěcí
stolky

PR článek

jízdenky

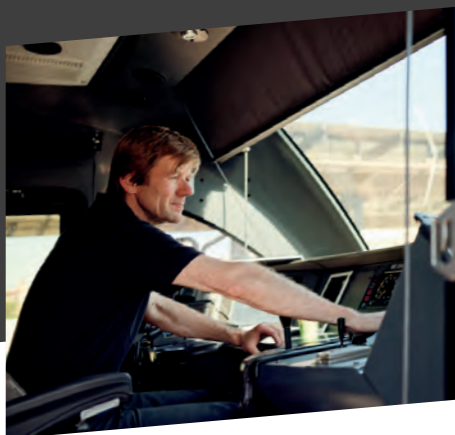
magazín

Komplexní
kampaně pro
ON/OFFline

Naskoč k nám do rozjetého vlaku

Hledáme kolegy, kteří nám pomohou
měnit veřejnou dopravu

Láká Tě práce
v Leo Express?

Podívej se na le.cz/kariera,
kde najdeš seznam všech volných pozic.

Sú miesta, ktoré majú zvláštne čaro..

..jedným z nich je **HOTEL PARTIZÁN****** v rekreačnej oblasti Tále na južnej strane Chopku

Hľadáte únik z hektického života? Navštívte tiché a príjemné prostredie v lone prírody so štýlovým wellness a množstvom aktivít, ktoré Vás odpútajú od každodenného stereotypu. HOTEL PARTIZÁN**** je rodinný hotel, ktorý plní sny svojim klientom.

V krásnom prostredí Nízkyh Tatier na juhu Chopku je našou prioritou priniesť vysokokvalitné služby v oblasti ubytovania, sny o relaxe plníme v exkluzívnom wellness na ploche 2260 m². Zábavné aktivity v každom ročnom období a v každom počasí sú našou devízou. Ak spájate vytúženú dovolenku s aktívnym pobytom, prinášame niekoľko tipov na športové vyžitie a večernú zábavu. Jednou z možností je bikovanie alebo lyžovanie v hotelovom stredisku MÝTO SKI & BIKE. Po aktívnom dni sa Vám budú ľahšie vyberať lahôdky pripravené tímom Panorama Restaurant alebo modernej slovenskej reštaurácie Tálska Bašta. Mnohé z nich pripravujeme z vlastných produktov, ktoré pochádzajú z hotelovej Ajax farmy.

Patríme medzi TOP kongresové rezorty na Slovensku. Dôkazom je množstvo úspešne zvládnutých väčších i menších kongresov, eventov, teambuildingov a sviadieb pre najnáročnejších klientov. Objavte s nami nové a lákavé možnosti, vďaka ktorým môžete skĺbiť pracovné nasadenie s relaxom a plnohodnotne stráveným voľným časom.

CENTRAL SLOVAKIA

#radostpoznávat
#pleasuretodiscover

CENTRALSLOVAKIA.EU

Implemented with financial support of the Ministry of Transport of the Slovak Republic.

ledopád • 350 km běžkařských tras • skialpinismus • lyžování • snowboarding • riders park • fresh track
lodospad • 350 km tras biegowych • skialpinizm • narciarstwo • snowboard • riders park • Świeży tor narciarski

Mít přehled už od rána

Ranní Radiožurnál

**Každý den
od 5.00 hodin**

Petr Král
moderátor

Vaše reklama může být právě zde!

**Inzerujte v časopise Leo Express,
který oslovuje stovky tisíc
cestujících.**

- propagujte své produkty
nebo služby
- podporujte povědomí
o své značce

Rezervujte si svůj
reklamní prostor:
inzerce@cot.cz

cot
group

ENERGIE NA CESTY

• GLUTEN FREE • 31% PROTEIN • 72 CALORIES PER PACK •

powered by
Rowse
Est. 1938

• GLUTEN FREE • 35% PROTEIN • 77 CALORIES PER PACK •

HIGH PROTEIN

QUALITY PROVISIONS LEGENDARY FLAVOUR

WILD WEST

ORIGINAL

BEEF JERKY

BEEF SILVERSIDE MARINATED, SMOKED & COOKED

• GLUTEN FREE • 35% PROTEIN • 77 CALORIES PER PACK •

LEGENDARY FLAVOUR

WILD WEST

HONEY BBQ

BEEF JERKY

BEEF MARINATED, SMOKED & COOKED

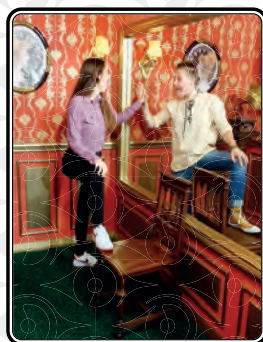
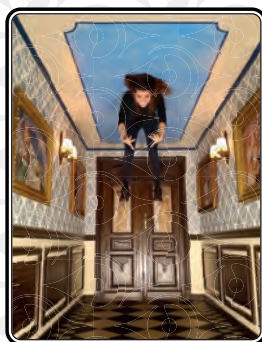
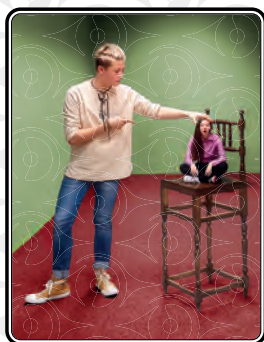

• GLUTEN FREE • 31% PROTEIN • 72 CALORIES PER PACK •

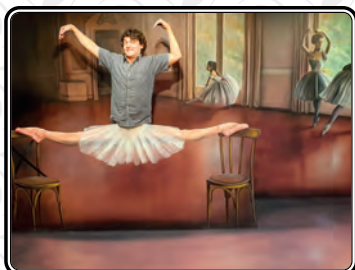

MUZEUM FANTASTICKÝCH ILUZÍ

MUSEUM OF FANTASTIC ILLUSIONS

Nejzábavnější muzeum v Praze!
The funniest museum in Prague!

www.muzeumfantastickychiluzi.cz